

Jalostuksen tavoiteohjelma

2021–2025

Japanese Chin

Hyväksytty rotua harrastavan yhdistyksen yleiskokouksessa 7.3.2021

Hyväksytty rotujärjestön yleiskokouksessa [pp.kk.vuosi]

SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt [pp.kk.vuosi]

Sisällys

1. YHTEENVETO	4
2. RODUN TAUSTA	5
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA.....	6
4. RODUN NYKYTILANNE.....	7
4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja.....	7
4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos	7
4.1.2 Jalostuspohja.....	11
4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa	14
4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta	16
4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet	17
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta	17
4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin	17
4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus	17
4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa.....	17
4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet	18
4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen	19
4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta	21
4.3. Terveys ja lisääntyminen.....	21
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat.....	21
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat.....	21
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt	29
4.3.4 Lisääntyminen	30
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet.....	31
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä	32
4.4. Ulkomuoto	33
4.4.1 Rotumääritelmä	33
4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset	34
4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus	35
4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista	35
5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA.....	36

5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso.....	36
5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen.....	37
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS	38
6.1 Jalostuksen tavoitteet	38
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille	39
6.3 Rotujärjestön toimenpiteet	41
6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin	41
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta	42
7. LÄHTEET	43
8. LIITTEET	44

1. YHTEENVETO

Rodun käyttötarkoitus

Japanese chin rotu kuuluu FCI:n roturyhmään seura- ja kääpiökoirat (9). Rodun kotimaa on Japani, jossa sitä on jalostettu yli tuhat vuotta vain ja ainoastaan seurakoirana, kuten nykypäivänäkin. Japanilaisessa ihanteessa Japanese chin on joko valkomusta tai valkopunainen. Japanese chin rodun turkki on silkkinen ja suora. Erityinen ominaisuus on alusvillan puuttuminen kokonaan. Luonteeltaan se on älykäs, valpas ja lempeä. Kiintyy vahvasti omistajaansa. Rotu on erityisen ketterä (kiipeily ja hyppely) liikkeissään. Japanese chin on siro olematta hauras. Rakenteeltaan neliömäinen, kantaen ylväästi häntää kaarella selässä. Japanese chin on erityisen siisti ja pesee itseään (ja tovereitaan) kissamaisin elkein. Näillä ominaisuuksilla rotu on monipuolinen seurakoira, jonka kanssa voi harrastaa monipuolisesti (kaverikoira toiminta, terapia- ja avustajatehtävät, agility jne.).

Japanese chin jalostuksen tavoiteohjelmassa kuvataan rodun tilannetta tällä hetkellä Suomessa, miten jalostus toteutunut vuodesta 2016 eteenpäin, esitellään jalostuksellisia tavoitteita ja ohjeita rodun hyvän tason ylläpitämiseksi sekä tuodaan esille mahdolliset uhkatekijät. Japanese chin rodussa esiintyy ulkomuotopirteitä, jotka liioiteltuina saattavat altistaa terveysongelmille. Rodussa voi esiintyä silmänsairauksia, patella luksaatiota (polvilumpion sijoiltaan meno eri asteisesti), sydän- ja hengitystiesairauksia.

Japanese Chin Finland ry pitää tavoitteinaan tämän rodun säilyttäminen mahdollisimman terveenä ja rodunomaisena, lyhytkuonoisena rotuna, jolla ei ole ylilioiteltuja piirteitä. Täten rotuyhdistys suosittelee kaikkien jalostusyksilöiden terveystutkimuksia. Suositukseen kuuluu viralliset silmä-, sydän- ja polvitutkimukset sekä kävelytesti. Koiran tulisi myös olla vähintään 24 kuukauden ikäinen ennen käyttöä jalostukseen. Jalostukseen ei suositella käytettävän: 1) eläinlääkärin diagnostisoima sydänsairas koira, 2) koira, jolla eläinlääkärin vahvistama vakava perinnöllinen silmämuutos, 3) koira, joka osoittaa, eläinlääkärin vahvistamana, selkeitä merkkejä neurologisesta sairaudesta, 4) koira, jolla virallisessa tutkimuksessa polvilumpiolausunnossa asteen 3 tai 4, 5) koira, joka on erityisen arka, tai 6) koira joka kävelytestissä hylätty tai saanut BOAS luokituksen 3.

Keskeisimmät jalostustavoitteet sekä toimenpiteet niiden saavuttamiseksi

Luonne ja käyttäytyminen	
Tavoitteet	Jalostussuositukset
Rodunomainen, hyvä luonteinen	ei suositella käyttämään arkoja yksilöitä jalostukseen

Terveys	
Tavoitteet	Jalostussuositukset
Terve, elinvoimainen koira	silmä-, polvi-, ja sydäntarkistukset sekä kävelytesti suosituksena (katso tarkemmin kohta 6)

Lisääntyminen	
Tavoitteet	Jalostussuositukset
Luonnollinen astutus ja synnytys	luonnollinen astutus ja synnytys vältetään sukusiitosta ei suositella alle 24 kk nartun käyttämistä jalostukseen

Rakenteen ja anatomian terveys	
Tavoitteet	Jalostussuositukset
Normaalisti liikkuva ja hengittävä koira	kävelytesti suoritettu hyväksytysti polvitutkimus

Käyttöominaisuudet	
Tavoitteet	Jalostussuositukset
Erinomainen seurakoira	laatuarvostelu tulos virallisesta näyttelystä (ei saa olla EVA tai HYL luonteen vuoksi)

Jalostuspohja	
Tavoitteet	Jalostussuositukset
Monimuotoisuus Laaja jalostuspohja	Vältetään sukusiitosta Vältetään samojen yhdistelmien toistoa ja matadoreja

2. RODUN TAUSTA

Alkuperä ja käyttötarkoitus

Alkuaan Manner Aasiasta Japaniin tullut yli tuhat vuotta vanha koirarotu. Vanhojen asiakirjojen mukaan oletetaan, että Korean hallitsijan lahjoittivat aikakaudella 377–935 rodun esi-isät Japanin hoviin vuonna 732. Eurooppaan ensimmäiset chinit tulivat luultavammin jo 1600-luvulla. Ensimmäisenä rotu yleistyi Englannissa ja vuonna 1862 ensimmäinen Japanese Chin esitettiin koiranäyttelyssä. Suomeen ensimmäiset chinit saapuivat 1930-luvulla, jolloin kasvatettiin muutama pentue. Rodun kasvatusta aloitettiin uudelleen Suomessa 1960-luvulla, jolloin rotu vakiinnutti suosiotaan Suomessa. Aikoinaan rotu sai Japanin hovissa merkittävän aseman ja se julistettiin pyhäksi. Koiria pidettiin kallisarvoisina, sinisellä silkillä verhoilluissa häkeissä. Chinejä sai omistaa alkuun vain keisarillisen hovin jäsenet. Jos anasti pyhän chinin, kohtasi henkilöä kuolemanrangaistus. Sana ”Chin” tarkoittaa kalleutta tai toisessa merkityksessä kissan ja koiran yhdistelmää. Oletettavasti japanilaiset pyrkivät jalostamaan koirarodun, joka muistuttaisi ulkonäöltään kissaa ja käyttäytyisi kissan tavoin.

Rotu on puhtaasti seurakoira. Chini on olemukseltaan iloinen veijari, ylpeä aristokraatti, hyvin älykäs sekä erittäin siisti. Japanese chin viihtyy kaupungissa sekä maaseudulla. Ihanteellisen kaupunkikoiran chinistä tekee sen hiljainen olemus, pieni koko ja että se ei provosoidu toisista koirista.

Rodun kehitys nykyiseen muotoonsa

Niin Kiinassa kuin Japanissakin japanese chinejä pidettiin suurella arvolla ja niitä kasvatettiin vain keisarillisen hovin sekä ylhäisön naisväen seurakoiriksi. Hovin keskuudessa koirat saivat suuren suosion ja rotua ryhdyttiin jalostamaan hyvin määrätietoisesti. Jokaisessa ylhäisessä talossa kasvatettiin japanese chinejä heidän omien standardiensa mukaan, minkä takia rotuun muodostui useita eri kokoja ja tyyliä. Japanese chinin jalostustyötä jatkettiin myöhemmin Japanin lukuisissa tempeleissä, joissa koiria pidettiin myös ennustuskoirina sen jälkeen, kun jumalan asemassa palvottu keisari sen armollisesti salli. Japanilainen erikoisuuksien kehittäminen näkyy myös chineissä; niihin yritettiin onnistuneesti jalostaa mukaan kissamaisuutta. Japanese chin peseekin itseään kuin kissa, rakastaa

auringossa loikoilua, tutkii asioita kissamaisesti etutassujaan käyttäen ja osa chineistä on luonnostaan asiantuntijoita kiipeämisessä ja hyppäämisessä. Tarinan mukaan mahdollisimman pieniä chinejä onnistuttiin kasvattamaan juottamalla niille sakea eli riisiviiniä. Japanissa rodun katsotaan kuitenkin saaneen nykyisen muotonsa.

Sukulaisrodut, joiden kanssa yhteinen kehityshistoria

Japanese chinillä arvellaan olevan yhteinen kantamuoto kiinanpalatsikoiran kanssa. Chini on säilyttänyt pitkälti kantamuodon ulkonäön. (Lytton, 1911)

Eri linjat

Japanese chin ei ole jakautunut eri linjoihin.

Ensimmäiset koirat Suomessa, koiramäärän kehitys

Suomessa japanese chinin historia alkaa jo 1930-luvulta, jolloin Bia Öflund No Hana kennelistä kasvatti muutaman ranskalaista alkuperää olevan nartun pentueen, mutta kanta loppui sodan vuoksi näihin. Rodun uusi tuleminen tapahtui vuonna 1966, jolloin Paula Kangassalo of Zlazano -kennelistä toi Englannista kaksi narttua ja uroksen. Astutettuna tuotu Pitti Sing of Rosaree siirtyi seuraavana vuonna Pirkko Pihlajamäen Petronela-kenneliin. (Cuncliffe 2002.)

Pitti Sing of Rosaree sai yhteensä kaksi urospentua, joista Of Zlazano Mikotsusta tuli kansainvälinen muotovalio. Se sai kaksi polvea jälkeläisiä, mutta pidemmälle Pitti Sing of Rosareen Suomessa syntyneiden jälkeläisten linja ei jatkunut. Sen sijaan sen Englannista tuotu poika Rosaree Nanki-Poo löytyy edelleen monen nykypäivän suomalaisen japanese chinin taustalta.

Rodun suosio Suomessa on ollut huipussaan 1990-luvulla, jolloin rekisteröinnit ovat liikkuneet 119–169 pennun välillä. 2000-luvun alussa rekisteröintien määrät laskivat alle 100 ja ovat pysytelleet tällä tasolla vuoteen 2020 asti.

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Nykyinen rotua harrastava yhdistys/järjestö ja aiemmat rotujärjestöt

Japanese chinit kuuluvat Suomen Kääpiökoirayhdistykseen, joka on perustettu vuonna 1986 jatkamaan Suomen Seura- ja Kääpiökoirayhdistyksen toimintaa. Japanese chin alajaosto perustettiin vuonna 1981 ja se toimi Suomen Kääpiökoirayhdistyksen (SKKY) alaisena jaostona vuoteen 2012 asti. Vuonna 2012 perustettiin Japanese Chin Finland ry jatkamaan alajaoston toimintaa. Japanese Chin Finland ry rekisteröitiin yhdistykseksi marraskuussa 2012 ja hyväksyttiin Suomen Kääpiökoirayhdistyksen jäsenyhdistykseksi tammikuussa 2013. (japanese chin Finland ry:n kotisivut, 2021)

Rotua harrastavan yhdistyksen tai järjestön jäsenmäärä ja sen kehitys

Yhdistys on pyrkinyt toimimaan aktiivisesti lisätäkseen jäsenmääräänsä. Kasvattajille on tarjottu mahdollisuus liittää pennunostajat jäseniksi edullisemmalla hinnalla. Japanese Chin Finland ry:n jäsenmäärä on vakiintunut noin 80 jäseneseen. Viime vuosina jäsenmäärässä on tapahtunut kuitenkin pientä kasvua ylöspäin. Vuonna 2016 jäseniä oli yhteensä 69. Vuoden 2017 lokakuussa on yhteensä 81 jäsentä. Vuonna 2018 jäseniä oli 76 ja vuoden 2019 lopussa jäsenmäärä oli 85. Vuonna 2020 jäsenmäärä oli 96, joista varsinaisia jäseniä oli 86 ja perhejäseniä oli 10.

Jalostusorganisaation rakenne ja jalostustoimikunnan tehtävät

Japanese Chin Finland ry:llä ei ole tällä hetkellä erillistä jalostustoimikuntaa, jalostustoimikunnan tehtäviä hoitaa yhdistyksen hallitus.

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

Rodun perinnöllinen monimuotoisuus tarkoittaa sen geenimuotojen (alleelien) runsautta. Puhutaan myös jalostuspohjan laajuudesta.

Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita, sillä on olemassa samasta geenistä.

Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suojaa monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geeni kirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistymisenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua.

Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden liian suuret jälkeläismäärät. Tällaiset koirat levittävät haitalliset mutaatioalleelinsa vähitellen koko rotuun, jolloin jostakin yksittäisestä mutaatiosta saattaa syntyä rodulle uusi tyyppivika tai -sairaus.

Vähitellen on vaikea löytää jalostukseen koiria, joilla ei tätä mutaatiota ole. Ihannetilanteessa jalostukseen käytetään koiria tasaisesti rodun kaikista sukulinjoista.

Monimuotoisuutta turvaava suositus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa enintään 5 % ja suurilukuisissa enintään 2–3 % laskettuna rodun neljän vuoden rekisteröintimäärästä. Jos rodussa rekisteröidään neljän vuoden aikana yhteensä 1000 koiraa, ei yksittäinen koira saisi olla vanhempana useammalle kuin 20–50 koiralle. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi pienilukuisissa roduissa olla korkeintaan 10 % ja suurilukuisissa 4–6 % laskettuna neljän vuoden rekisteröinneistä. (Mäki, 2013)

4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos

Taulukko 1. Vuositolasto – rekisteröinnit

Vuositilasto - rekisteröinnit											
	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Pennut (kotimaiset)	74	41	62	54	48	78	68	81	61	88	106
Tuonnit	2	1	3	6	8	8	5	10	3	3	6
Rekisteröinnit yht.	76	42	65	60	56	86	73	91	64	91	112
Pentueet	29	15	23	23	21	29	25	32	23	38	45
Pentuekoko	2,6	2,7	2,7	2,3	2,3	2,7	2,7	2,5	2,7	2,3	2,4
Kasvattajat	18	11	14	18	17	18	14	16	16	19	21
jalostukseen käytetyt eri urokset											
- kaikki	18	14	15	17	16	21	13	22	17	25	23
- kotimaiset	12	11	12	15	10	13	7	15	12	15	14
- tuonnit	5	3	3	2	6	7	6	7	5	8	8
- ulkomaiset	1	0	0	0	0	1	0	0	0	2	1
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	3 v 11 kk	3 v 10 kk	3 v 11 kk	3 v 5 kk	3 v 8 kk	3 v 3 kk	2 v 11 kk	3 v 7 kk	2 v 11 kk	3 v 9 kk	3 v 9 kk
jalostukseen käytetyt eri nartut											
- kaikki	26	14	22	23	21	28	23	32	23	37	42
- kotimaiset	22	10	17	17	17	25	19	26	20	32	35
- tuonnit	4	4	5	6	4	3	4	6	3	5	7
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	3 v 11 kk	3 v 1 kk	3 v 4 kk	3 v 5 kk	3 v 10 kk	3 v 8 kk	3 v 9 kk	3 v 11 kk	3 v 2 kk	3 v 5 kk	2 v 11 kk
Isoisät	33	23	29	29	27	35	28	39	29	39	46
Isoäidit	40	26	33	32	34	43	31	46	34	51	53
Sukusiitosprosentti	2,05%	2,51%	3,12%	5,41%	3,65%	2,85%	2,53%	2,95%	3,64%	3,90%	4,12%

Taulukko 1. Suomen kennelliitto, jalostustietojärjestelmä, vuositolasto, rekisteröinnit. (poimintapäivä 16.1.2021)

Rekisteröintimäärät Suomessa

Kaavio 1. Japanese chinien rekisteröintimäärät vuosittain. Suomen Kennelliiton Jalostustietojärjestelmä. (poimintapäivä 8.2.2021)

Japanese chinien rekisteröinnit Suomessa ovat laskeneet erityisesti 1990-luvun rekisteröintilukemista, mutta lasku on jatkunut 2000-luvullakin. Vuonna 2010 pentuja rekisteröitiin 106 pentua, joka näytti olevan tilastojen perusteella isoin rekisteröintimäärä vuosina 2010–2020. Vuosittain rekisteröityjen pentujen määrä on vaihdellut 42–106 pennun välillä. Vuonna 2020 rekisteröintimäärä selvästi nousi edellisiin vuosiin verrattuna.

Kasvattajia on vajaa parikymmentä, mutta aktiivisia kasvattajia näistä vain muutamia. Chinejä kasvatetaan pienimuotoisesti muutamien kasvattajien toimesta ja rekisteröintimäärät ovat pieniä. Pienen rekisteröintimäärän ja pienen pentuekoon vuoksi chiniä etsivä pennunostaja voi joutua odottamaan pentua jonkin aikaa. Muiden monilukuisempien kääpiörotujen saatavuus saattaa vaikuttaa vähentävästi Chinien hankintahalukkuuteen. Chini ei myöskään ole koskaan ollut muotirotu, mikä olisi nostanut kysyntää räjähdysmäisesti.

Jakautuminen linjoihin

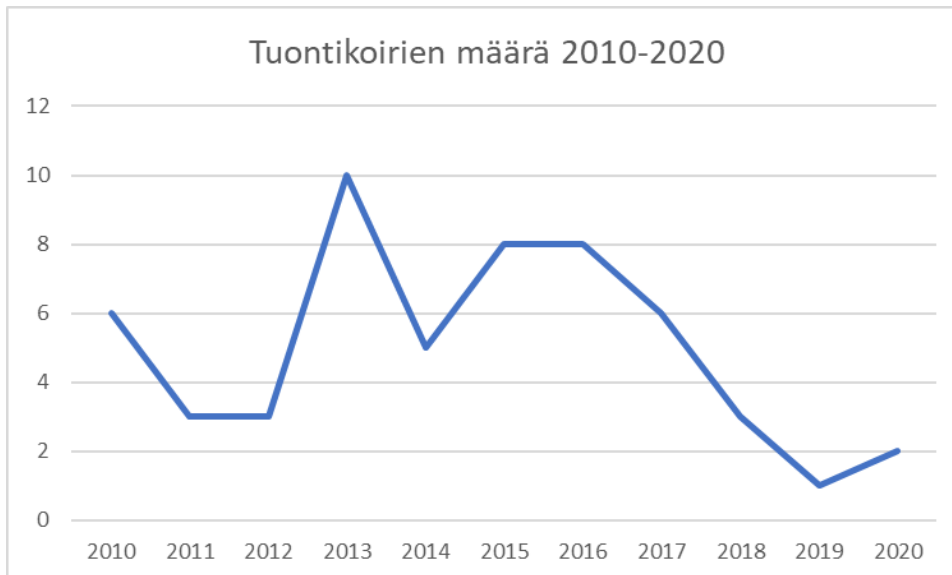
Japanese chin on seurakoira, joten linjajakoa rodun sisällä ei ole tapahtunut.

Tuontikoirien vuosittainen lukumäärä

Vuosien 2010–2020 aikana Suomeen on tuotu ja rekisteröity yhteensä 55 japanese chiniä. Edellisen 10 vuoden aikana (2000–2010) tuontikoiria oli rekisteröity 58. Vuosi 2013 näytti olevan huippu vuosi tuontikoirien rekisteröinnin osalta (10kpl), joka oli tällä vuosikymmenellä suurin määrä. Vuosina 2018–2020 tuontikoiria on rekisteröity vain 1–3 koiraa.

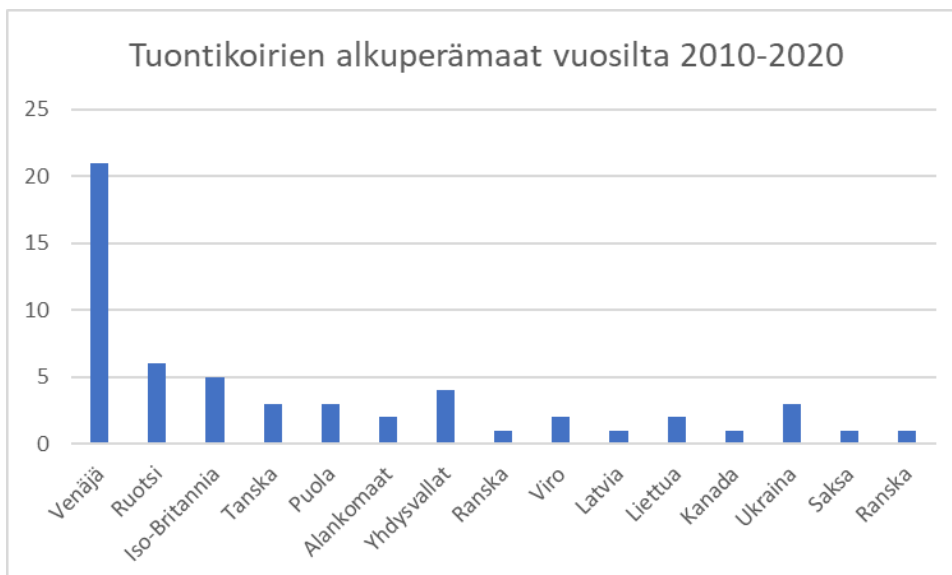
Tilastollisesti tuontikoirien määrä on viimeisen 10 vuoden aikana ollut keskimäärin 5 yksilöä, joka on 6,7 % kokonaisrekisteröintimäärästä.

Kaavio 2. Tuontikoirien rekisteröintimäärä vuosittain. Suomen kennelliitto jalostustietojärjestelmä. (poimintapäivä 8.2.2021)

Chinejä on tuotu 15 eri maasta vuosien 2010–2020 aikana. Tuontikoiria on viimeisen kymmenen vuoden aikana tuotu eniten Venäjältä (21 yksilöä), Ruotsista (6 yksilöä) sekä Iso-Britanniasta (5 yksilöä). Yhdysvalloista on tuotu 4 chiniä. Ukrainasta, Tanskasta sekä Puolasta on tuotu 3 chiniä. Muista alla mainituista maista on chinejä tuotu 1–2 yksilöä.

Kaavio 3. Tuontikoirien alkuperämaat vuosilta 2010–2020. Suomen kennelliitto, jalostustietojärjestelmä. (poimintapäivä 15.2.2021)

Rodun jalostusurosten ja -narttujen ikä

Rodun urosten ja narttujen keskimääräistä jalostuskäytön ikää voidaan pitää arviona rodun keskimääräisestä sukupolven pituudesta. Rodun keskimääräinen jalostuskäytön ikä on uroksilla ollut viimeisen kymmenen vuoden aikana 3 vuotta ja 5 kuukautta ja nartuilla 3 vuotta 1 kuukautta. Viimeisen kolmen vuoden aikana (2017–2020) jalostuskäyttöön käytettyjen urosten ikä on hieman noussut, nartuilla jalostuskäytön keskimääräinen ikä on vaihdellut useamman kuukauden verran kymmenen vuoden aikana. Vuosittain syntyy pentueita, joissa toinen vanhemmista on alle 2-vuotias.

Tietoa sukusiitoksesta

Sukusiitoksessa pentueen vanhempina käytettävät koirat ovat keskenään sukua. Sukusiitoksena pidetään serkusten tai läheisempien sukulaisien yhdistämistä. Sukusiitos kasvattaa riskiä perinnöllisten sairauksien esilletuloon. Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja identtinen. Ilman sukusiitosta suurin osa yksilöiden geenipareista on heterotsygoottisia, jolloin haitalliset, usein resessiiviset alleelit pysyvät vallitsevan, normaalin alleelin peittäminä. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisia geenipareja. Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isä-tytär parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25 %, puolisisarparituksessa 12,5 % ja serkusparituksessa 6,25 %. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisisarparituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5 %. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiintuloon on puolisisarparituksessa 12,5 %. Sukusiitos ei periydy. Jos koiran vanhemmat eivät ole keskenään sukua, pentujen sukusiitosaste on nolla.

Koirilla on rotuja muodostettaessa käytetty runsaasti sukusiitosta. Sukusiitoksella pyritään tuottamaan tasalaatuisia ja periyttämismuotoja eläimiä. Jos huonot alleelit esiintyvät kaksinkertaisina sukusiitoksen ansiosta, niin mikseivät hyvätkin. Toisaalta sukusiitettykin eläin siirtää vain puolet perimästään jälkeläisilleen, jolloin edulliset homotsygoottiset alleeliyhdistelmät purkautuvat. Lisäksi jokainen yksilö kantaa perimässään useita haitallisia alleleja, joiden todennäköisyys tulla esiin jälkeläisissä kasvaa sukusiitoksen myötä, joten turvallisia sukusiitosyhdistelmiä ei ole. Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa ja nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä.

Sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä, joten vain sellaisia sukusiitosasteita voi verrata keskenään, jotka on laskettu täsmälleen samalla sukupolvimäärällä. Jalostuksessa suositellaan neljän-viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %.

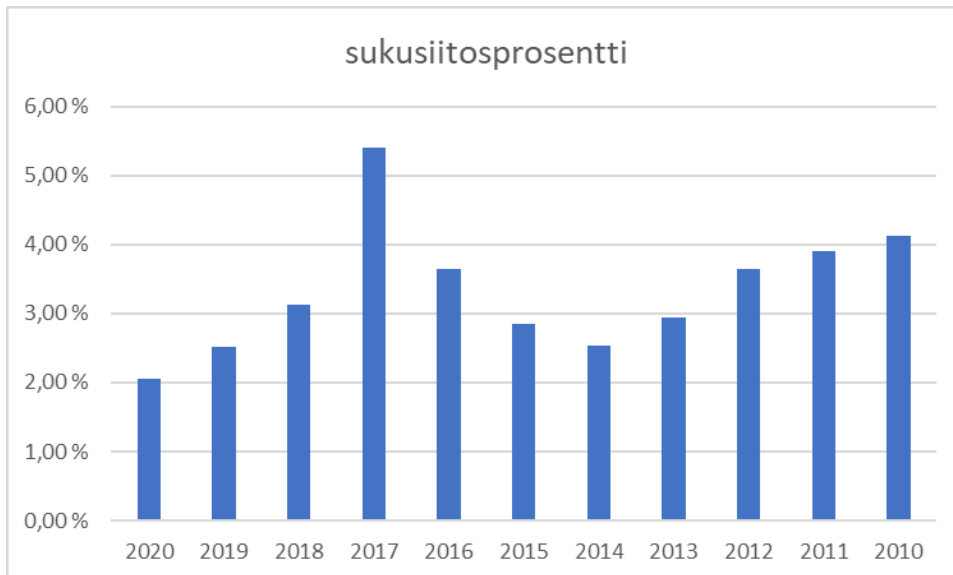
Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä sukusiitosprosentti lasketaan, sillä sukupolvimäärällä, jonka kohdalla tunnettujen (tallennettujen) esivanhempien määrä ylittää vielä 50 %. Esimerkiksi kuudennessa sukupolvessa on sukutaulupaikkoja 64 esivanhemmalle. Jos esivanhemmista vähintään 33 kpl on tiedossa, sukusiitosaste lasketaan kuuden sukupolven mukaan. Jos taas vaikkapa emän puolella ei sukutaulutiedoissa ole esivanhempia tuossa kohtaa enää ollenkaan, on kuudennessa sukupolvessa tiedossa enintään 32 koiraa, jolloin sukusiitosaste lasketaan viiden sukupolven mukaan. (Mäki, 2016)

Rodun vuosittainen sukusiitosaste

Rodun sukusiitosprosentit ovat pysytelleet suunnilleen samalla tasolla 1980-luvusta lähtien, pienoista laskua on ollut nähtävissä 2000-luvulla. Nyt viimeisen kymmenen vuoden tarkastelussa, sukusiitosprosentti on madaltunut viimeisen kolmen vuoden aikana.

Joinain vuosina näyttäytyy kuitenkin suurempi aste (piikki) ja onkin huomattava, että pienen jalostuspopulaation vuoksi yhden tai parin korkeamman sukusiitosasteen omaavan pentueen vaikutus keskiarvoon näyttäytyy huomattavanakin nousuna.

Sukusiitosasteeseen tulee kiinnittää huomiota jalostusvalintoja tehtäessä, jotta se pysyy alle suositellun 6,25 % rajan.

Kaavio 4. Sukusiitosprosentti vuosina 2010–2020. Suomen kennelliitto, jalostustietojärjestelmä. (pöimintapäivä 13.2.2021)

4.1.2 Jalostuspohja

Taulukko 2. Jalostuspohja per sukupolvi

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
- pentueet	90	82	96	98	107	109	118	138	136	153	149
- jalostukseen käytetyt eri urokset	40	38	43	38	46	44	50	57	51	51	52
- jalostukseen käytetyt eri nartut	57	55	71	68	73	73	77	85	90	102	96
- isät/emät	0,70	0,69	0,61	0,56	0,63	0,60	0,65	0,67	0,57	0,50	0,54
- tehollinen populaatio	67 (37%)	64 (39%)	78 (41%)	72 (37%)	81 (38%)	80 (37%)	87 (37%)	97 (35%)	96 (35%)	102 (33%)	100 (34%)
- uroksista käytetty jalostukseen	12%	15%	14%	15%	16%	18%	20%	19%	18%	16%	16%
- nartuista käytetty jalostukseen	14%	21%	26%	32%	28%	31%	26%	25%	33%	32%	36%

Taulukko 2. Jalostuspohja per sukupolvi (4 vuotta). Suomen kennelliitto, jalostustietojärjestelmä, vuositilastot. (pöimintapäivä 10.1.2021)

Jalostukseen käytettyjen urosten ja nartujen osuus syntyneistä

Uroksista jalostukseen käytetään keskimäärin 16 %. Nartuilla tilanne on hieman parempi, sillä niistä käytetään jalostukseen keskimäärin 27 %. Kymmenen vuoden tarkastelu ajankohtana yli 80 % syntyneistä japanese chin uroksista ja noin 70 % nartuista jää kokonaan jalostuskäytön ulkopuolelle. Jalostukseen käytettyjen koirien prosenttiosuuksissa on huomioitava, että nuorimmat koirat eivät ole vielä ehtineet jalostuskäyttöön ja niiden osuudet kasvavat seuraavien vuosien aikana.

Isät/emät -luku

Mitä lähempänä isien lukumäärä on emien lukumäärää, sitä suurempi on tehollinen koko ja perinnöllinen monimuotoisuus. Kun isien ja emien lukumäärän suhde (isien lukumäärä jaettuna emien lukumäärällä) on yksi, uroksia käytetään yhtä paljon kuin narttuja, ja perinnöllinen vaihtelu säilyy tehokkaimmin.

Tietoa tehollisesta populaatiokoosta

Mitä suurempi rodun tehollinen populaatiokoko on, sitä paremmin perinnöllinen vaihtelu säilyy rodussa. Pieni tehollinen koko tarkoittaa nopeaa sukusiitoksen lisääntymistä. Tehollinen koko on aina pienempi kuin rodun yksilöiden lukumäärä. Tehollinen populaatiokoko on laskennallinen arvio rodun perinnöllisestä monimuotoisuudesta. Yksinkertaistaen voidaan sanoa, että tehollinen populaatiokoko

kertoo kuinka monen yksilön geenimuotoja tietyssä rodussa tai kannassa on. Esimerkiksi lukema 50 tarkoittaa, että rodun sukusiitosaste kasvaa yhtä nopeasti kuin jos rodussa olisi 50 tasaisesti jalostukseen käytettyä, keskenään eri sukuista koiraa. Mitä pienempi tehollinen koko on, sitä nopeammin rodun sisäinen sukulaisuus kasvaa ja perinnöllinen vaihtelu vähenee. Samalla sukusiitoksen välttäminen vaikeutuu.

Rodun tehollinen populaatiokoko

Rodun tehollinen koko riippuu jalostukseen käytettävien koirien määrästä. Jos jokainen jalostuskoira saisi yhden sukupolven aikana vain yhden pentueen, saavutettaisiin tehollisen populaation maksimi. Esimerkiksi vuosina 2017–2020 syntyi yhteensä 90 pentuetta. Jos jokaisessa pentueessa olisi ollut eri vanhemmat, olisi tehollinen populaatio ollut $2 \times 90 = 180$. Vertaamalla toteutunutta tehollista populaatiota tähän maksimiin, voidaan tarkastella, mikä osuus suurimmasta mahdollisesta tehollisesta populaatiosta on käytetty.

Japanese chinien tehollinen populaatio on laskussa (taulukko 2) ja se on selvästi yhteydessä pienentyneisiin rekisteröintimääriin. Tällä hetkellä se on 67. Vaikka tehollisen populaation koko on pienentynyt, on sen osuus populaation maksimista kasvanut kolme prosenttiyksikköä.

Käytetyt luvut ovat jalostuskoirien lukumääriin perustuvia tehollisen koon arvioita, joten kaavassa ei pystytä ottamaan huomioon jalostuskoirien keskinäisiä sukulaisuuksia. Luku on yliarvio, mutta sen kehittämissuunta on tärkeä.

Taulukko 3. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 15–20 urosta

#	Uros	Synt.	Tilastointiaikana				Toisessa polvessa		Yhteensä	
			Pentueita	Pentuja	%-osuus	kumulat. %	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	OKOTAN NAZONAZO	2013	12	31	4,15 %	4 %	4	7	12	31
2	AGAPIOS PIKKU PRINSSI	2008	8	25	3,35 %	7 %	2	4	8	25
3	KOCHOU'S DEJA WOO	2013	11	24	3,21 %	11 %	7	25	11	24
4	OKOTAN KANZEN-NA	2011	8	24	3,21 %	14 %	5	10	8	24
5	LIONHEART MI IDZUMO	2008	12	23	3,08 %	17 %	19	49	12	23
6	BRAMERITA LOUIS SPENCE	2012	7	23	3,08 %	20 %	20	64	7	23
7	NICORET'S NOSHIRO	2010	10	22	2,95 %	23 %	7	17	10	22
8	LADY-NELLYN SAMURAI	2010	9	22	2,95 %	26 %	18	45	9	22
9	OF ZLAZANO FUURIN	2004	7	21	2,81 %	29 %	31	82	20	57
10	LADY-NELLYN WASHUO	2012	8	21	2,81 %	32 %	2	3	8	21
11	AMANTRA OCHITSUITA	2006	8	18	2,41 %	34 %	36	73	16	35
12	JOSHAIIDAS ROLLO	2010	9	17	2,28 %	36 %	17	34	9	17
13	LADY-NELLYN BESUTO	2006	5	16	2,14 %	38 %	9	26	8	26
14	LADY-NELLYN CHOKICHI	2014	6	16	2,14 %	41 %	10	22	6	16
15	OKOTAN TENSAI	2015	6	15	2,01 %	43 %	3	12	6	15
16	LAAJOEN TAAVI	2008	6	15	2,01 %	45 %	2	8	6	15
17	SHIKAMARU NARA DE IMPERIUM	2016	5	14	1,87 %	46 %	2	9	5	14
18	OKOTAN X-MEN	2015	5	13	1,74 %	48 %	0	0	5	13
19	HELIANTON HERKULES	2014	3	13	1,74 %	50 %	0	0	3	13
20	CHINIINA'S WINNER WILBERT	2011	5	13	1,74 %	52 %	3	4	5	13

Taulukko 3. Käytetyimmät urokset vuosina 2010–2020. Suomen kennelliitto, jalostustietojärjestelmä, tilastot. (poimintapäivä 1.2.2021)

Taulukko 4. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 15–20 narttua

#	Narttu	Synt.	Pentueita	Pentuja	%-osuus	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	LEDVEN ORNELLA FLY ON CARPET	2011	5	20	2,66 %	4	16	5	20
2	ETSIJÄN JIBIKI	2008	4	15	2,00 %	2	4	4	15
3	LADY-NELLYN NAGASATO	2009	5	14	1,86 %	12	31	5	14
4	FLORIZ AIKEMUNO FIFI	2012	4	14	1,86 %	1	5	4	14
5	TZAIGHAN KAEDE RENSHI	2009	4	14	1,86 %	1	1	4	14
6	REDROWAN LODGE LOTTA DOTS	2015	3	13	1,73 %	2	5	3	13
7	FLORIZ AIKEMUNO KATSU	2011	3	12	1,60 %	1	2	3	12
8	ETSIJÄN TILIO	2017	3	12	1,60 %	0	0	3	12
9	BEOLINE TAIJCA	2014	3	12	1,60 %	0	0	3	12
10	AMANTRA MIHO	2008	4	11	1,46 %	3	9	5	13
11	OF ZLAZANO TAKAKO	2010	3	11	1,46 %	7	25	3	11
12	JOSHAIIDAS VIVA VENUS	2012	4	10	1,33 %	3	9	4	10
13	NICORET'S TAMIKA	2015	3	10	1,33 %	1	1	3	10
14	AGAPIOS ALANIS	2007	3	10	1,33 %	0	0	3	10
15	LAAJOEN KULTA HIPPU	2008	2	9	1,20 %	7	24	3	13
16	JOSHAIIDAS CHEYENNE	2004	3	9	1,20 %	23	47	5	12
17	OKOTAN HI NO ATARU	2010	4	9	1,20 %	7	13	4	9
18	LAAJOEN SARA	2010	5	9	1,20 %	3	11	5	9
19	OKOTAN BETSU NO	2007	3	8	1,07 %	10	23	4	12
20	PARRIMA-ARIH AKEMI CHO	2016	3	8	1,07 %	1	3	3	8

Taulukko 4. Käytetyimmät nartut vuosina 2010–2020. Suomen kennelliitto, jalostustietojärjestelmä, tilastot. (poimintapäivä 1.2.2021)

Jalostuskoirien käyttömäärät

19 urosta on käytetty tuottamaan 50 % ajanjakson pennuista. Niistä viisi koiraa on tuonteja. Yhteensä vuosina 2010–2020 on käytetty 95 eri urosta ja 164 narttua.

Kennelliiton suosituksen mukaan yksittäisen koiran jälkeläismäärä sen elinaikana ei saisi olla enempää kuin 2–3 % sukupolven rekisteröinneistä, jotta turvataan rodun monimuotoisuus. Neljän viime vuoden eli yhden sukupolven aikana on rekisteröity japanese chinejä yhteensä 243, jolloin suositus yhden koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on 5–7 jälkeläistä. Tämä ylittyy kaikilla 20 käytetyimmällä uroksella ja nartulla. Suosituksen mukaan toisen polven jälkeläisiä saisi olla korkeimmillaan 4–6 % sukupolven rekisteröinneistä. Japanese chineillä se tarkoittaa tällä hetkellä 10–15 toisen polven jälkeläistä. Määrä ylittyy 20 käytetyimmän jalostuskoirien taulukoissa 10 uroksella ja 6 nartulla.

Japanese chineillä on siis melko suuret jälkeläismäärät verrattuna suosituksiin. Nartuilla määrät ovat luonnollisesti maltillisempia, vaikkakin myös niillä jälkeläismäärät ovat yli suositusten. Rajojen asettaminen rotuyhdistyksen toimesta on haastavaa, koska sitä pidetään kasvattajan oman jalostustyön suunnittelun rajoittamisena. Lisäksi erikokoiset pentueet asettavat koirat eriarvoiseen asemaan jälkeläismäärän suhteen.

Viime vuosina jalostukseen käytettyjen eri urosten määrä on taas kasvanut, vaikka jalostusmateriaalia on vähemmän kuin ennen. Ideaalitalanteessa uroksia ja narttuja käytetään saman verran vuosittain, joten suhde voisi olla huomattavasti parempi. Tuskin koskaan päästään siihen tilanteeseen, mutta se ei tarkoita sitä, etteikö edes sitä lähelle voisi pyrkiä.

Jalostuskoirien keskinäinen sukulaisuus

Eniten käytettyjen urosten lähimpiä sukulaisuussuhteita:

- Lionheart Mi Idzumo (5.) on uroksen Lady-Nellyn Samurai (8.) isä
- Lady-Nellyn Samurai (8.) on uroksen Lady-Nellyn Washuo (10.) isä
- Bramerita Louis Spence (6.) on uroksen Lady-Nellyn Chokichi (14.) isä
- Joshaidas Rollo (12.) on uroksen Okotan Tensai (15.) isä
- Amantra Ochitsuita (11.) on uroksen Nicoret's Noshiro (7.) isä

Eniten käytettyjen narttujen lähimpiä sukulaisuussuhteita:

- Of Zlazano Takako (11.) on Beoline Tajca(9.) emä
- Joshaidas Cheyenne (16.) on Joshaidas Viva Venus (12.) emä

Muita sukulaisuussuhteita:

- Okotan Betsu No (19.) on Etsijän Tilio (8.) isän emä
- Bramerita Louis Spence (6.) on nartun Beoline Tajca (9.) isä

Viimeisen kymmenen vuoden aikana eniten käytettyjen urosten (taulukko 3) ja narttujen (taulukko 4) joukosta löytyy useita koiria, jotka ovat läheistä sukua keskenään. Todellinen tehollinen populaatio on japanese chineillä merkittävästi pienempi kuin laskukaavalla saatu arvio juuri jalostuskoirien läheisten sukulaisuussuhteiden takia.

4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa

Japani:

Japanissa rekisteröitiin vuonna 2017 295910 rotukoiraa (133 rotua) joista 506 oli Japanese Chiniä. Rotu oli 32. yleisin Japanissa. Vuonna 2016 rekisteröitiin 583 Chiniä ja vuonna 2015 642. Vuonna 2014 rekisteröityjä Chinejä oli 654 kpl. Eli Japanissakin rekisteröintimäärät ovat hienoisessa laskussa. JKC:lla on kasvattajille sääntöjä ja koulutusta. Sisäsiitos (astutus isä -tytär, emä -poika tai sisarukset keskenään) on sallittu vain erityisluvalla. Perinnöllisiä sairauksia seurataan ja tiedotetaan erityisen toimielimen turvin: JAHD; JAPAN ANIMAL GENETIC DISEASE NETWORK. Lonkka-, kyynärnivel-dysplasia ja patellaluksaatio on lueteltu seurattavien sairauksia osalta, mutta chinien kohdalla ei ole mainittu, että polvia tulisi tutkituttaa.

Pohjoismaat:

Ruotsissa rodun populaatio asettuu vuosittain alle 100 syntyneeseen ja rekisteröityyn pentuun. Myös Ruotsissa rodun pentumäärät ovat pieniä verrattuna muihin kääpiökoira rotuihin. Populaatiosta yli puolet on vanhoja, yli 7-vuotiaita koiria tai lemmikkikoiria, joita ei käytetä jalostukseen.

Japanese Chinien jalostuksessa on seurattava Ruotsin Kennelliiton perus- ja rekisteröintimääräyksiä. Suosituksena on tutkituttaa jalostuskoirat, sydämen osalta kerran vuodessa niin kauan kuin koira on jalostuskäytössä ja polvitulokseksi suositellaan 0-asteen polvia. Koiria, joilla on nähtävissä epätyypillistä tai sairaanoloista liikuntaa, suositellaan rajaamaan kokonaan pois jalostuksesta. Rotuyhdistys antaa suosituksia koirien jalostukseen myös mm. kiinnittämällä huomiota koirien jalostusikään sekä nartulla teetettyjen pentueiden lukumäärään. Myös geneettistä monimuotoisuutta pyritään vaalimaan ja liian korkeaa sukusiitosastetta suositellaan välttämään.

Ruotsin rotujärjestön sivuillaan julkaiseman jalostusstrategian (2004) mukaan rotua pidetään hyvin pitkäikäisenä ja terveenä. Keskimääräinen elinikä on noin 14 vuotta, pisimpään eläneen tiedetään eläneen jopa 17- vuotiaaksi. Tosin sairauksista on myös tietoa, on hyödynnetty mm. vakuutusyhtiö Agrian tilastoja. Näiden mukaan suurin terveysongelma on nähty sydänten osalta. Tilastotietojen pohjalta on myös ilmennyt joitain selkäsairaudesta kärsiviä koiria, mikä on ollut ikävä yllätys rodulle. Tämän kaltaisia selkäsairauksia on ennen pidetty enemmänkin pitkäselkäisten ja lyhytraajaisten koirarotujen ongelmina. Japanese Chinejä tuodaan Ruotsiin mm. Norjasta (jossa vanhat ruotsalaiset linjat vielä olemassa), Yhdysvalloista ja Englannista.

Norjassa rodun populaatio on todella pieni, hienoista nousua rodun suosiossa on nähtävissä verrattuna viime vuosiin. Pentueita syntyy noin 4 vuodessa. Koirien keskimääräinen elinikä on 12–15 vuotta. Jalostukseen käytettäviä yksilöitä tuodaan maahan Ruotsista, Englannista, Kanadasta, Puolasta, Saksasta ja Venäjältä. Rodussa tiedetään olevan silmä-, polvi-, ja sydänsairauksia. Niitä pyritään välttämään teettämällä terveystarkastuksia, polvet on tutkittava ja sydän tutkittava vuoden välein (suositeltavaa), silmien tarkistuttaminen on suositus. Jalostussuosituksina on myös, ettei alle 18 kuukauden ikäistä narttua tule käyttää jalostukseen eikä alle 1-vuotiasta urosta. Niin ikään yli 7-vuotiasta narttua ei tule käyttää jalostukseen.

Myös Tanskassa rodun populaatio on pieni ja kasvattajia on vähän. Rodulla on tunnistettu olevan seuraavia sairauksia: polvilumpioluusaatio, reverse sneezing, hengityselinsairauksia (pienet sieraimet, kapea hengitystie), silmänsairauksia, sydänsairauksia ja ylikuumenemisiongelmia liittyen brakykefaalisuuteen. Suositukseen perustuen terveystutkimuksia teetetään polvien, silmien ja sydämen osalta.

Venäjä ja muut itä-Euroopan maat:

Venäjällä rodun suosio on pieni verrattuna muihin rotuihin, pentuja ostavat lähinnä kasvattajat tai pikemminkin kasvattamot. Kuitenkin rodun parissa on suhteessa saman verran kasvattajia ja harrastajia kuin Suomessakin. Venäjältä myydään paljon koiria ulkomaille. Jalostusmateriaalia tuodaan Yhdysvalloista, Japanista, Italiasta ja Englannista. Nykyään Venäjällä on jo ns. omia linjoja, joilla useampi sukupolvi itäeurooppalaisia koiria. On hyvä huomioida, ettei pelkästään Suomi vaan myös muut Euroopan maat ovat nykyisin ostamassa tai ostaneet chinejä Itä-Euroopan maista (Puola, Viro, Ukraina, Valko-Venäjä). Näissä maissa ei ole rodulle omia yhdistyksiä, jotka ohjaisivat jalostusta tai keräisivät keskitetysti tietoa rodusta. Venäjällä rodussa tiedetään oleva sydän- ja polvisairauksia sekä iän mukanaan tuomaa kaihia silmissä. Terveystarkastuksia ei vaadita, eivätkä kasvattamot ole kiinnostuneita teettämään koirilleen tarkastuksia. Voidaan olettaa, että venäläinen ja itäeurooppalainen rotukoirauskasvattaja haluaa ylläpitää hyvät yhteydet länteen ja se toteutuu vain tarjoamalla hyvätasoisia koiria tunnetuista linjoista. Selvästi sosiaalisen median kautta idän rotukoirauskasvatus on tullut näkyvämmäksi. Idän tuonti koirat jäävät paljolti sen varaan, että niiden terveys tarkastetaan Suomessa, koska tuonnit (export pedigree mukana) ovat kutakuinkin aina potentiaalisia siitokseen.

Englanti:

The Kennel Club on julkaissut sivuillaan rotukohtaisia populaatio analyyskejä (rekisteröinnit aikajaksolta 1984–2014). Rekisteröintimäärät ovat vaihdelleet vajaan 200 ja 300 rekisteröiden pennun välillä. Alhaisimmillaan rodun suosio on ollut 2000-luvun alussa, noin 170 rekisteröityä pentua. Keskimäärin rodun suosio on pysytellyt 200–250 rekisteröiden pennun vuosi tasolla. Analyysin mukaan, kuten useimmissa roduissa, myös Japanese Chineissä sisäsiitosaste oli suurimmillaan 1980-luvulla ja 1990-luvulla. 2000-luvun alkupuolella sisäsiitosaste on kääntynyt hienoiseen laskuun. Analyysin perusteella näyttää myös siltä, että jalostuksessa käytetään paljon suosittuja uroksia ja narttuja. Vaikka tuonti koiria tuodaan jonkin verran jalostukseen, ne eivät välttämättä edusta ulkoista linjaa, sillä kennelklubin käytettävissä oleva sukutaulu on usein rajoitettu sukupolvien osalta, mikä vaikeuttaa kykyä todellisten suhteiden havaitsemiseen. Terveiden osalta on kennelklubin sivuilla julkaistu laajan terveystutkimuksen (2014) tuloksia, joiden mukaan tutkituista koirista suurimmalla osalla ei ollut kerrottu olevan terveystoimintaa (56 %). Yleisimmin raportoitu ongelma oli polvilumpioluusaatio. Yleisimmin ilmoitettu kuolinsyy oli sydämen vajaatoiminta. Englannin The Kennel Club edistää ohjelmassaan ja tallentaa rekistereihinsä DNA-testien tuloksia eri roduista.

Yhdysvallat:

Japanese Chiniä pidetään melko terveenä rotuna, jonka tyypillinen elinikä on 10–12 vuotta; jotkut elävät jopa 15-vuotiaiksi. Yleisimpinä terveystoimintoina on kirjattu polvilumpioluusaatio, harmaakaihi ja varhaisvaiheiset sydämen sivuäännet. Japanese Chin Club of America suosittelee, että kaikki japanese chin kasvattajat noudattaisivat ortopedisen säätiön eläinkokeiden (OFA) terveystarkastuksia sydämen, silmien ja polvien osalta sekä DNA-testausta GM2-mutaatiolle (GM2gangliosidoosi). Suositusten mukaan silmätutkimukset tehdään vähintään 3-vuotiaille, polvitarkastus vähintään vuoden ikäiselle ja sydäntarkastus vähintään 4-vuotiaille. (Lähde: Ross D Clark; Medical, genetic & behavioral risk factors of japanese chins). JCCA: n terveystoimintaa sponsoroitui tutkimuksia tekeviä klinikoita rahallisesti, muttei suoraan kasvattajia.

4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta

Rodun jalostuspohjan laajuus

Jalostuspohjan kokoon ja perinnölliseen monimuotoisuuteen vaikuttavat muun muassa rodun koirien lukumäärä ja sen vaihtelut, jalostukseen käytettyjen koirien osuus kaikista koirista, jalostuskoirien jälkeläismäärät eri polvissa, jälkeläismäärien tasaisuus jalostuskoirien välillä, isien lukumäärä suhteessa emien lukumäärään, sukutaulujen monipuolisuus eli niistä löytyvien eri esivanhempien lukumäärä, sekä onko rodussa tehty rotuun ottoja tai risteytyksiä. (Mäki, 2009.)

Japanese chinejä on rekisteröity vuoden 2005 jälkeen vuosittain reilusta 100 pennusta 50 pentuun vuodessa. Valitettavasti japanese chin pentueita syntyy myös rekisteröimättöminä. Tuontikoirien merkitys on edelleen tärkeä, mutta yksittäisen tuontikoiran jalostuskäytön tulee olla hallittua. Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä. Jalostuksessa suositellaan neljän-viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %. Japanese chinien sukusiitosprosentti on vuosina 2010–2020 vaihdellut 1,42–5,26 prosentin välillä. Jalostustietojärjestelmän antama sukusiitosprosentti on kuitenkin aliarvio mm. tuontikoirien puutteellisten sukutaulujen vuoksi. Perinnöllisen vaihtelun kannalta on edullista, mitä useampia koiria sukutaulussa esiintyy. Kun sama esivanhempi esiintyy koiransukutaulussa useammin kuin kerran, tapahtuu ns. sukukatoa. Jalostustietojärjestelmän sukukatokerroin on suhdeluku siitä, kuinka suuri osuus sukutaulun tiedossa olevista esivanhemmista on eri koiria, ja sen ihanteellisin arvo on 1,00, sen maksimiarvo. (Mäki, 2009.)

Japanese chinien keskimääräinen jalostuskäytön ikä viimeisen 10 vuoden aikana on uroksilla ollut 3,6 vuotta ja nartuilla se on ollut 3,5 vuotta. Hyvin nuorten koirien jalostuskäyttö on aina terveyden suhteen riski, joten keskimääräinen jalostuskäytön ikä vaikuttaa hyvältä.

Tärkeimmät jalostuspohjaa kaventavat tekijät

Nartuista käytetään jalostukseen n. 27 % ja uroksista käytetään jalostukseen noin 16 % kannasta. Tehollisessa populaatiokoossa ei ole myöskään tapahtunut suuria muutoksia, vaan se on viime vuosina ollut 60–100, mutta se on noin kolmasosa mahdollisesta tehollisesta populaatiokoosta. Tehollista kokoa

ei ole arvioitu Suomessa rodun koirista otettujen dna-näytteiden avulla. Eräänä uhkana voidaan nähdä yksittäiset urokset, joita on paljon käytetty jalostukseen, jolloin myös rodun tehollinen populaatio laskee. Ulkomailta toki on tuotu erityisesti uroksia laajentamaan geenipoolia, mutta niitäkin uroksia on käytetty monille pentueille. Viimeisen kymmenen vuoden aikana jalostukseen käytetyillä uroksilla on ylikäyttöä. Tässä myönteinen piirre on se, että kannassa on myös muita sukulinjoja. Käytetyimpien urosten geenit eivät ole levinneet koko kantaan. Käytetyimmissä koirissa on myös keskinäisiä sukulaisuussuhteita, mihin on myös kiinnitettävä huomiota jalostuspohjaa tarkasteltaessa. Jalostusvalintoja suunniteltaessa tulisikin pyrkiä käyttämään uroksia, joiden sukulinjat ovat kannassa harvinaisia tai joiden sukulinjoissa ei esiinny viime sukupolvien käytetyimpiä koiria ja huolehtimalla, ettei yksikään sukulinja tai yksittäinen koira lisäänty selvästi muita enempää.

Jälkeläismäärään perustuva PEVISA-ohjelma

Japanese chinit eivät kuulu PEVISA-ohjelmaan.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Rotumääritelmä kuvaa japanese chinin käyttäytymistä ja luonnetta älykkääksi, lempeäksi ja viehättäväksi. Rotumääritelmässä virheeksi mainitaan arkuus ja hylkääväksi virheeksi vihaisuus tai liiallinen arkuus.

Tämän vuoksi se onkin käyttötarkoituksensa mukaisesti erinomainen seurakoira ja näyttelykoira, mutta soveltuu myös mm. agilityyn, rallitokoon ja kaverikoira-toimintaan.

4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin

Japanese chin on seurakoira, joten linjakokoa rodun sisällä ei ole tapahtunut.

4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus

Japanese chinit eivät kuulu PEVISA-ohjelmaan.

4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Japanese chin on rakastettava, omistajaansa syvästi kiintyvä seurakoira, joka ei karkaile vaan pysyy uskollisesti omistajansa näköpiirissä. Voidaan myös sanoa, että japanese chinit ovat luonteeltaan itsenäisiä ja oman arvonsa tuntevia. Luonneongelmaksi voidaan katsoa liiallinen arkuus, jota ei tule sekoittaa pidättyväisyyteen ja joka saattaa ilmetä koiran itseään puolustaessa pelkoaggressiivisuutena. Tämä on kuitenkin rodulla harvinaista, mutta arkoja yksilöitäkin löytyy.

Luonnekysely

Japanese chineille on vuonna 2017 tehty terveystarkastuksen yhteydessä luonne / käyttäytymis- kysely. Kyselyn mukaan urokset suhtautuvat vieraisiin samaa sukupuolta oleviin koiriin keskimäärin hieman narttuja paremmin. Uroksilla on selvästi enemmän parhaimpia arvosanoja (5) kuin nartuilla, mutta nartuilla on enemmän arvosanoja 4 ja 3. Suhtautuminen vieraisiin eri sukupuolta oleviin koiriin on keskimäärin melko samanlaista kuin samaa sukupuolta oleviin, mutta erot urosten ja narttujen välillä ovat selkeämmät. Kyselyyn vastanneista uroksista 68 % saa parhaimman arvosanan, kun taas kyselyyn vastanneilla nartuilla tulokset jakautuvat melko tasaisesti arvosanojen 3–5 välille. Kyselyssä käytettiin asteikkoa 5=hyvä, 1=huono.

Suurin osa kyselyn japanese chineistä suhtautuu hyvin vieraisiin ihmisiin. Suhtautuminen uusiin tai yllättäviin tilanteisiin vaihtelee. Keskimäärin chinit suhtautuvat niihin kuitenkin melko hyvin.

Varsinkin urokset suhtautuvat voimakkaasti ääniin hyvin tai melko hyvin. Nartuistakin melkein puolet suhtautuvat voimakkaasti ääniin hyvin. Puolet sekä uroksista että nartuista suhtautuvat hyvin lapsiin. Kyselyn koirista 80 %:lla ei ole lainkaan eroahdistusta.

Japanese chinejä kuvaillaan selvästi eniten ystävällisiksi, uroksista melkein 90 % ja nartuistakin yli 73 %. Uroksien sanotaan olevan myös avoimia, hiljaisia ja rohkeita. Vilkkaita ja rauhallisia uroksia on melkein yhtä paljon. Nartut ovat rauhallisia, avoimia ja hiljaisia. Niitä kuvailtiin useasti myös rohkeiksi ja pidättyväisiksi. Uroksista vain pieni osa on pidättyväisiä. Itsepäisiä on keskimäärin neljännes koirista. Kyselyssä ei ollut yhtään ihmistä kohtaan dominoivaa koiraa ja toisia koiria kohtaan vain yksittäisiä. Vain joitakin yksilöitä kuvaillaan alistuviksi, pelokkaiksi ja aroiksi. Äänekkäät ja ylivilkkaat koirat ovat myös harvinaisia.

Luonnetesti ja MH-luonnekuvaus

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
LTE											
LTE0											
LTE-		1 tulosta									
Yhteensä	0 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta

Kuva 1. Suomen kennelliitto, jalostustietojärjestelmä. (poimintapäivä 13.2.2021)

Vuosina 2010–2020 löytyy vain yksi japanese chin, joka on käynyt suomen kennelliiton virallisessa luonnekuvaus testissä. Tarkasteltu myös tilastoja vuosilta 1990–2010, tältä ajanjaksolta ei löydy yhtään luonnekuvauksessa käynnyttä japanese chin rotuista koiraa.

MH-luonnekuvauksessa ei ole käynyt yhtään yksilöä.

Jalostustarkastus

Japanese chineille ei olla tehty jalostustarkastuksia, yhdistyksellä ei ole erillistä jalostustoimikuntaa.

Näyttelyt

Näyttelyarvosteluihin merkitään nykyään arvio koiran rodunomaisesta käyttäytymisestä, joka on hyvä mittari tarkastella koiran suhtautumista vieraaseen ihmiseen ja käsittelyyn. Arvostelussa on suhtautuminen tuomariin; rodunomainen lähestyttäessä, väistää, vihainen sekä onko koira yleisesti pelokas tai vihainen muille koirille. Pääsääntöisesti japanese chinit ovat saaneet näyttelyistä luonnearvion: rodunomainen lähestyttäessä.

Erot eri maiden populaatioiden välillä

Eri maiden välisten japanese chinien populaatioiden välillä ei ole tullut ilmi eroavaisuuksia luonne ja käyttäytymisominaisuuksien suhteen.

Sukupuolten väliset erot

Sukupuolten välisiä eroja ei käyttäytymisessä ole havaittavissa. Ainoana erona, joka voitaneen mainita, on joillakin uroksilla ilmenevä voimakas sukuvietti. Tämä voi ilmetä uhoamisena muille uroksille tai innokkuutena astua muitakin kuin narttuja, joilla on juoksuaika. Hormonaalisesti säädeltyyn sosiaaliseen käyttäytymiseen liittyvä 'merkkaamista' sisälle voi esiintyä useammin uroksilla.

4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet

Rodun alkuperäinen käyttö

Japanese chin on puhtaasti seurakoira.

Shoguni Tsunayoshi Tokugowan hallituskautena (1680–1709) rotua jalostettiin Edon linnassa sisätilojen koristekoiriksi. Japanese chinejä pidettiin suurella arvolla ja niitä kasvatettiin vain keisarillisen hovin sekä ylhäisön naisväen seurakoiriksi.

Käyttöominaisuuksien säilyttäminen

Japanese chinien käyttö halutaan tulla säilyttämään seurakoirana vaalimalla niiden avointa ja sosiaalista luonnetta, sekä pitämällä huolta rodun terveydentilasta, jolla pyritään takaamaan monipuolinen seurakoira.

Vertailu rodun kotimaahan ja muihin tärkeisiin maihin

Japanese chin toimii jokaisessa maassa pääsääntöisesti seurakoirana.

Kokeet

Rallytokossa vuosina 2010–2020 on kilpaillut muutama yksilö. Yksilöt ovat kilpailleet alokasluokissa.

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
ALOHYV			1 tulosta	1 tulosta		1 tulosta					
ALOO											
ALO-						1 tulosta					
Yhteensä	0 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	2 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta

Kuva 2. Rallytoko tulokset vuosilta 2010-2020. Suomen kennelliitto, jalostustietojärjestelmä, tilastot. (poimintapäivä 13.2.2021)

Agility kilpailuissa on kilpaillut vuosina 2010–2020 yksi yksilö eri luokissa (pikkumini-1, pikkumini-2).

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Pikkumini-1	15 tulosta	4 tulosta									
Yhteensä	39 tulosta	13 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Pikkumini-1 -	8 tulosta	9 tulosta									
Pikkumini-2	9 tulosta										
Pikkumini-2 -	7 tulosta										
Yhteensä	39 tulosta	13 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta

Kuva 3. Agility tulokset. Suomen kennelliitto, jalostustietojärjestelmä, tilastot. (poimintapäivä 13.2.2021)

Hyötykoira-, virka- tai muu työkäyttö

Kaverikoiratoiminnalla on virallinen hyötykoirastatus. Virallista tilastoa kennelliiton kaverikoirina toimivista japanese chineistä ei ole, mutta yhdistyksen tiedossa on, että muutamia japanese chinejä toimii kennelliiton virallisina kaverikoirina. Yksi japanese chin on suorittanut Suomen kuulo- ja tukikoirat ry:n järjestämän virallisen ääniapulaisen koulutuksen.

Alkuperäiset, rodunomaiset käyttäytymistarpeet ja niiden täyttäminen

Oletettavasti japanilaiset pyrkivät jalostamaan koirarodun, joka muistuttaa ulkonäöltään kissaa ja myös käyttäytyy kissan tavoin. Japanese chin peseekin itseään kuin kissa. Tämän päivän japanese chinit ovat edelleen hyvin kissamaisia.

4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen

Yksinoloon liittyvät ongelmat

Japanese chineille tehtiin luonne ja käyttäytymiskysely 2017. Kyselyyn saatiin vastaukset 69 japanese chinistä, kyselyssä kysyttiin, onko koiralla eroahdistusta? Kyselyn koirista 80 prosentilla ei ole lainkaan eroahdistusta. Lähinnä yksittäiset koirat saivat arvosanoja 1-4. (1 = paljon, 5 = ei lainkaan)

Lisääntymiskäyttäytyminen

Pääsääntöisesti japanese chinit ovat erinomaisia emoja ja urokset hyviä astujia, joilla on vahva lisääntymisvietti. Haluttomuutta esiintyy harvakseltaan. Ongelmat astutus tilanteissa johtuvat yleisesti nartun liian aikaisen astutusajankohdan valitsemisesta. Hoivavietti on nartuilla lähes kaikilla luonnostaan erinomainen ja moni imettää pentuja yli luovutusian, jos tämä vain on mahdollista.

Sosiaalinen käyttäytyminen

Japanese chin tulee lähestulkoon aina toimeen kaikkien kanssa. Harvakseltaan törmää uroksiin, jotka ovat aggressiivisia muita uroksia kohtaan. Jos saman lauman sisällä yhdellä nartulla on pennut, päästävät ne usein lauman muutkin koirat hoivaamaan pentuja, kun kriittisin hoiva-aika pentujen kohdalla on ohi.

Pelot ja ääniherkkyys

Rodussa esiintyy jonkin verran pelokkaita ja ääniherkkiä yksilöitä. Varhaiset kokemukset ja liikunta vaikuttavat koirien pelokkuuteen. Professori Hannes Lohen johtama geenitutkimusryhmä on selvittänyt erilaisten ympäristötekijöiden merkitystä koirien ääniarkuuteen, yleiseen pelokkuuteen sekä eroahdistukseen. Vuonna 2015 valmistunut tutkimus käsitti hieman yli 3000 koiraa, 192 eri rodusta. Kyselytutkimus käsitteli koiran käyttäytymisestä eri tilanteissa, mutta myös koiran pentuajan tapahtumia ja tämän hetken arjen rutiineja koiran elämässä. Sen tulokset paljastivat varhaisiän kokemusten, erityisesti emon hoidon laadun ja sosiaalistamisen, merkityksen myöhempään pelokkuuteen. Myös päivittäisen liikunnan merkitys korostui tutkimuksessa. Persoonallisuuteen, käyttäytymiseen ja käytöshäiriöihin vaikuttavat monet perintö- ja ympäristötekijät. Koirien persoonallisuudella on suuri vaikutus sen omaan ja omistajan hyvinvointiin. Yleinen pelokkuus, kovien äänien pelko sekä eroahdistus ovat yleisimpiä pelokkuuteen liittyviä käyttäytymisongelmia koirilla. Tutkimuksen mielenkiintoisimpiin löydöksiin liittyy pelokkuuden yhteys koiran varhaisenkehityksen tapahtumiin ja liikunnan määrään. Pelokkaat koirat olivat muita vähemmän sosiaalistettuja, ja ne olivat kokeneet myös huonompaa emon hoitoa. Tutkimuksen mukaan ääniarat sekä eroahdistuneet koirat liikkuvat merkittävästi vähemmän verrattuna koiriin, joilla ei ole äänipelkoa tai eroahdistusta. Erityisesti liikunnan laadun merkitys korostui: pelkästään ääniarkoja koiria vertailtaessa havaittiin, että vapaana juoksemaan pääseville koirille ääniarkuus kehittyi myöhemmin kuin hihnassa ulkoileville. Tutkijat huomauttavat samalla, että liikunnan ja arkuuden yhteys voi osaltaan selittyä sillä, että ääniarka koira saattaa pelästyä ulkoillessa helpommin, ja ulkoilumäärä on siksi pienempi. Arkaa tai aggressiivista chiniä ei tule käyttää jalostukseen. Tutkimuksen mukaan arkuus lievenee koirilla iän myötä: ne sopeutuvat pelottaviin tilanteisiin tai omistaja oppii puolestaan välttämään niitä. Ääniarkuuden suhteen tilanne on tutkimuksen mukaan päinvastainen; vanhemmilla koirilla on nuoria koiria enemmän ääniarkuutta. Tutkimus paljasti myös, että ei-pelokkailla koirilla oli useammin muuta koiraseuraa samassa taloudessa. Aiempien tutkimusten mukaisesti, tulokset paljastivat myös, että arkuus on yleisempää nartuilla uroksiin verrattuna ja sterilointi altistaa erityisesti ääniarkuudelle. (Tiira & Lohi, 2015)

Ikään liittyvät käytöshäiriöt

Ikään liittyviä selkeitä käytöshäiriöitä ei juurikaan esiinny japanese chineillä. Useimmat iän tuomat ongelmat liittyvät terveydellisiin seikkoihin, jotka voivat muuttaa koiran käyttäytymistä.

Rakenteelliset tai terveydelliset seikat, jotka voivat vaikuttaa koirien käyttäytymiseen

Japanese chin kuuluu brakykefaaliseen rotuun, jossa koiralla on lyhyt kallo ja kuono. Liian lyhyt kuono vaarantaa koiran hengitys- ja lämmönsäätelyjärjestelmän normaalin toiminnan ja altistaa näin vakaville terveysongelmille. Lyhyt kuono on vahvasti sidoksissa hengitysteiden epämuodostumiin, kuten ahtaisiin sieraimiin, liian pitkään pehmeään kitalakeen ja keuhkoputkien vajaakehitykseen. Myös nenäkuorikot voivat ahtauttaa nenänielua. Mikäli nenänielu on ahdas, joutuu koira hengittämään kaiken aikaa suun kautta. Tutkimusta ei ole tehty aiheuttaako brakykefalinen rakenne koiralle käyttäytymisen ongelmia.

4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohtista sekä niiden korjaamisesta

Keskeisimmät ongelmat

Luonneongelmaksi voidaan katsoa liiallinen arkuus, jota ei tule sekoittaa pidättyvyyteen ja joka saattaa ilmetä koiran itseään puolustaessa aggressiivisuutena. Tämä on kuitenkin rodulla harvinaista, mutta arkoja yksilöitäkin löytyy.

Ongelmien syyt ja vähentäminen

Tulisi kiinnittää huomiota jalostuskoirien luonteeseen. Arkoja tai aggressiivisia yksilöitä ei tule käyttää jalostukseen.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

PEVISA-ohjelman voimaantulovuosi sekä ohjelman muutokset

Japanese chinit eivät kuulu tällä hetkellä Pevisa-ohjelmaan.

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat

PATELLALUKSAATIO

Polvinivelen rakenteelliset heikkoudet altistavat patellaluksaatiolle eli polvilumpion sijoiltaan menolle. Jalka-asento on virheellinen ja polvilumpion telaurat ovat liian matalat. Patellaluksaatiota esiintyy suhteellisen runsaasti kääpiöroduilla ja sellaisilla suuremmilla roduilla, joilla on suora takajalka. Vika on periytyvä, mutta periytyvyyden mekanismi ei ole tiedossa. Pieni-kokoisilla roduilla polvilumpio luksoituu yleensä sisäänpäin (mediaalisesti). (Lappalainen 2011.)

Patellaluksaatio on synnynnäinen ja jaetaan vian vakavuuden perusteella neljään eri asteeseen. Eläinlääkäri tutkii polvet tunnustelemalla. I-asteen luksaatiot ovat tavallisesti oireettomia eivätkä kaipaa hoitoa. II- ja III-asteen luksaatioissa koiralla havaitaan selviä liikkumisvaikeuksia. Ravatessaan koira koukistaa hetkittäin raajaansa sen sijaan että tukeutuisi sillä maahan (polvilumpio on luiskahtanut pois paikoiltaan), ja jatkaa sitten normaalia ravia (polvilumpio on palautunut paikoilleen). IV-asteen luksaatioissa polvilumpio on pysyvästi pois paikoiltaan. Usein oireet huomataan tapaturman jälkeen, vaikka kyseessä on synnynnäinen vika. Patella-luksaatio voi myös pahentua eikä nuorena saatu tulos ole välttämättä lopullinen. (Lappalainen 2011.)

Arvostelussa käytetään Putnamin asteikkoa. Luksaatio voi olla mediaalinen tai lateraalinen (tai molempia):

Aste 0 Polvilumpio ei luksoidu

Aste 1 Polvinivel on lähes normaali. Polvilumpiota voidaan liikutella helpommin kuin normaalisti ja patella saadaan luksoitumaan, mikäli polvea samalla ojennetaan. Patella saattaa luksoitua ajoittain, mutta se palautuu itsestään paikoilleen. Polvilumpion suoran siteen kiinnityskohta saattaa olla lievästi kiertynyt

Aste 2 Polvilumpio on tavallisesti paikoillaan raajan ollessa ojennettuna. Lumpio luksoituu polvea koukistettaessa tai rotatoitaessa (kierrettäessä) ja pysyy pois telaurasta, kunnes se asetetaan takaisin paikoilleen. Sääriluun (tibia) yläosa on kiertynyt jopa 30 astetta sisäänpäin (pienet koirat)

Aste 3 Polvilumpio on yleensä luksoituneena. Lumpio saadaan asetettua tilapäisesti paikoilleen. Sääriluun yläosa on kiertynyt jopa 30–60 astetta

Aste 4 Polvilumpio on pysyvästi sijoiltaan, eikä se pysy telaurassa ilman leikkausta. Sääriluun yläosa kiertynyt jopa 90 astetta.

Taulukossa 5 on tarkasteltu Suomessa tehtyjä virallisia polvitarkastuksia ja niiden tuloksia vuosina 2010–2020 tehdyille koirille.

Vuosi	Synt.	aste 0	aste 1	aste 2	aste 3	aste 4	operoitu	Yhteensä
2010	104	23	4	4	0	0	0	31
2011	93	12	4	2	1	0	0	19
2012	66	11	3	6	0	0	0	20
2013	83	17	1	6	2	0	0	26
2014	76	12	4	2	1	0	0	19
2015	87	22	3	2	1	0	0	28
2016	51	11	1	0	1	0	0	13
2017	58	15	2	3	0	0	0	20
2018	67	15	1	2	0	0	0	18
2019	44	17	6	2	2	0	0	27
2020	74	19	3	2	2	0	0	26
Yhteensä	804							229

Taulukko 5. Polvitarkastukset vuosilta 2010–2020. Suomen kennelliiton jalostustietojärjestelmä, tilastot. (poimintapäivä 25.2.2021)

Poikkeuksia lukuun ottamatta nykyään tarkistetaan polvien osalta noin kolmasosa vuosittain syntyvistä koirista. Positiivisena kehityksenä voidaan pitää sitä, että polvitutkimusten määrä on lisääntynyt ja suhteessa syntyneihin yksilöihin polvia tutkitaan aiempaa enemmän. Tutkimuksissa on kuitenkin paljastunut aiempaa enemmän 0-astetta huonompia polvi tuloksia. Keskiarvon mukaisesti tilastointiaikana 21,6 prosenttia tutkituista koirista on täysin terveitä polvistaan. 18 prosentilla tutkituista koirista polvet olivat astetta 1, ja jopa 17 prosentilla koirista polvet oli arvioitu asteeksi 2. Huonompiakin asteita on paljastunut viime vuosina, mutta nämä ovat yksittäistapauksia.

Japanese chineille tehtiin vuonna 2017 terveyskysely ja kyselyyn saatiin vastaukset 69 japanese chinistä, Puolelle kyselyn chineistä on tehty virallinen polvitarkastus. Epävirallisesti on tarkastettu 13 % ja 35 % ei ole tarkastettu lainkaan. Virallisesti tarkastetuista 61 prosentilla polvilumpio ei luksoitunut (tulos 0/0). Melkein 40 prosentilla tarkastetuista on siis jonkinasteinen patella luksaatio. Virallista tulosta ei ole ilmoittanut 11 prosenttia. Epävirallisesti tutkituista kuusi oli ilmoittanut tuloksen: 0/0,

1/0, 1/1, 1/2, 1/3 (tulos polvileikkauksen jälkeen) ja 4/0. Lisäksi yhdellä on nivelrikkoa ja kolmelta koiralta ei ollut ilmoitettu epävirallista tulosta. Virallisissa ja epävirallisissa polvitarkastustuloksissa yksi koira on kaksi kertaa. Se on ensin tutkittu virallisesti 0/0 ja myöhemmin epävirallisesti 1/2. Kahden koiran polvia on operoitu polvivian vuoksi. Yhden koiran kohdalla vastausta ei ollut kerrottu. Yhdistys suosittelee kaikille jalostukseen käytettäville tehtäväksi viralliset polvitarkastukset vähintään 1 vuoden ikäisenä ja toistamiseen yli 3-vuotiaana. Patella luksaation osalta suositellaan noudatettavan Suomen kennelliiton virallista ohjetta patella luksaatio asteen osalta.

Yhdistys suosittelee, että polvien osalta jalostusyhdistelmän yhteenlaskettu polvitulos ei saisi ylittää arvosanaa kaksi. Koiran polvitulos on huonomman polven aste.

SYDÄNSAIRAUS

Noin 10 prosentilla koirista esiintyy sydänsairauksia elämänsä aikana. Sydänsairaus ei ole sama asia kuin sydämen vajaatoiminta. Sydämen toimintakyvyn heikentyessä oireet pysyvät aluksi poissa, kun esimerkiksi sydämen lyöntitiheys nousee, verisuonet supistuvat ja sydän suurenee. Sydämen vajaatoiminta kehittyy yleensä pidemmän ajan kuluessa, kun sairautta kompensoivat mekanismit eivät enää riitä eikä sydän jaksa pumpata riittävästi verta kudosten normaalia toimintaa varten. Koirien sydänsairauksista yleisin (75 prosenttia) on krooninen läppävika eli endokardoosi. Tyypillisesti sitä tavataan keski-ikäisillä tai vanhoilla pienikokoisilla roduilla. Sydämen kuuntelussa kuullaan usein sivuääni, lisäksi röntgentutkimuksessa voidaan sairauden edetessä todeta sydämen laajentuminen ja nesteiden kertyminen keuhkoihin. (Turpeinen 2008.)

Varhaisessa vaiheessa todettu endokardoosi voi lyhentää koiran elinikää merkittävästi. Paras keino estää endokardoosia on ottaa se huomioon jalostusvalinnoissa, koska alttius siihen on geneettinen. Kasvattajien tulisi suosia pitkäikäisiä linjoja. (Bertani 2013.)

Taulukossa 6 on tarkasteltu Suomessa tehtyjä virallisia sydäntarkastuksia ja niiden tuloksia vuosina 2010–2020 tehdyille koirille.

Vuosi	Synt.	tutkittu	tutkittu %	0	1	2
2010	104	30	29 %	29	1	0
2011	93	18	19 %	18	0	0
2012	66	15	23 %	15	0	0
2013	83	21	25 %	21	0	0
2014	76	7	9 %	7	0	0
2015	87	4	5 %	4	0	0
2016	51	11	21 %	11	0	0
2017	58	24	41 %	24	0	0
2018	67	11	16 %	11	0	0
2019	44	27	61 %	25	0	0
2020	75	27	36 %	24	2	0
Yhteensä	804	195	24 %			
	0= sivuääntä ei kuulu					
	1= sivuääni kuuluu					
	2=epävarma					

Taulukko 6. Sydäntarkistukset vuosilta 2010–2020. Suomen Kennelliiton Jalostustietojärjestelmä, tilastot. (poimintapäivä 25.2.2021)

Positiivisena kehityksenä voidaan pitää sitä, että sydäntutkimusten määrä on lisääntynyt ja suhteessa syntyneihin yksilöihin sydämiä tutkitaan aiempaa enemmän. Huomiota tulisi kuitenkin kiinnittää siihen, että vaikka virallisten tutkimusten mukaan todettuja sivuääniä on kohtuullisen vähän, vanhoja tutkittuja koiria on lukumäärällisesti vähän ja sydänsairaus on esitetty KoiraNet-jalostustietojärjestelmän mukaan yleisimmäksi kuolinsyyksi (vuosina 2010-2020, 40 yksilöä kuolinsyyksi merkitty sydänsairaus, yhteensä 170 kuolleeksi merkitystä yksilöstä) Keski-ikä sydänsairauksiin kuolleilla koirilla oli 10 vuotta ja yksi kuukausi. (Suomen Kennelliiton Jalostustietojärjestelmä 2021.)

Japanese chineille tehtiin vuonna 2017 terveystutkimus ja kyselyyn saatiin vastaukset 69 japanese chinistä. Sydänkuuntelu on tehty virallisesti melkein puolelle kyselyn koirista. Niistä 89 prosentilla ei ole havaittu sivuääniä, 3 prosentilla on synnynnäinen sydänvika ja 9 prosentille ei ole ilmoitettu tulosta. Epävirallinen sydänkuuntelu on tehty hieman yli 20 prosentille. Niistä sivuääniä ei ole havaittu 31 prosentilla, sivuääni on 6 prosentilla, vajaatoiminta 6 prosentilla ja sekä sivuääni että vajaatoiminta 13 prosentilla. Tulosta ei ole ilmoitettu 44 prosentille. Mitään sydänkuuntelua ei ole tehty 28 prosentille kyselyn koirista. Sydämen ultraäänitutkimus on tehty virallisesti 4 prosentille (kahdella ei sivuääniä, yhdellä ei ilmoitettua tulosta) ja epävirallisesti yhdelle prosentille (sekä sivuääni että vajaatoiminta) Yhdistys suosittelee, että sydäntutkimus tehdään vuosittain. ensimmäinen virallinen sydäntutkimus tulisi tehdä koiran ollessa 18kk ikäinen ja sen jälkeen vuosittain.

Huomioon tulisi kuitenkin ottaa se, että vaikka virallisten tutkimusten mukaan todettuja sivuääniä on kohtuullisen vähän, vanhoja tutkittuja koiria on lukumäärällisesti vähän ja sydänsairaus on esitetty KoiraNet-jalostustietojärjestelmän mukaan yleisimmäksi kuolinsyyksi (57 yksilöä 225 yksilöstä) keski-ikäällä 8 vuotta ja 5 kuukautta. (Suomen Kennelliiton Jalostustietojärjestelmä, 2021)

Japanese chineille tehtiin vuonna 2017 terveystutkimus ja kyselyyn saatiin vastaukset 69 japanese chinistä. Sydänkuuntelu on tehty virallisesti melkein puolelle kyselyn koirista. Niistä 89 prosentilla ei ole havaittu sivuääniä, 3 prosentilla on synnynnäinen sydänvika ja 9 prosentille ei ole ilmoitettu tulosta. Epävirallinen sydänkuuntelu on tehty hieman yli 20 prosentille. Niistä sivuääniä ei ole havaittu 31 prosentilla, sivuääni on 6 prosentilla, vajaatoiminta 6 prosentilla ja sekä sivuääni että vajaatoiminta 13 prosentilla. Tulosta ei ole ilmoitettu 44 prosentille. Mitään sydänkuuntelua ei ole tehty 28 prosentille kyselyn koirista. Sydämen ultraäänitutkimus on tehty virallisesti 4 prosentille (kahdella ei sivuääniä, yhdellä ei ilmoitettua tulosta) ja epävirallisesti yhdelle prosentille (sekä sivuääni että vajaatoiminta)

Yhdistys suosittelee, että sydäntutkimus tehdään vuosittain. ensimmäinen virallinen sydäntutkimus tulisi tehdä koiran ollessa 18kk ikäinen ja sen jälkeen vuosittain.

SILMÄSAIRAUDET

Viime aikoina japanese chinien viralliset silmätarkastukset ovat lisääntyneet, mutta samalla on löytynyt myös silmäsairauksia. Erityisesti silmäluomen sisäänpäin kiertymistä, trichiasista ja distichiasista on esiintynyt runsaasti. Useita tapauksia on esiintynyt myös esimerkiksi kataraktan eri muotoja ja lasiaisen rappeumaa sekä yksittäisiä tapauksia muita silmäsairauksia. (Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmä, 2021.)

PERINNÖLLINEN HARMAAKAIHI eli hereditäärinen katarakta samentaa silmän linssin osittain tai kokonaan. Tunnettujen muotojen periytymismekanismi on yleensä autosomaalinen resessiivinen, mutta useimpien muotojen periytymismallia ei tiedetä. Sairauden alkamisikä vaihtelee suuresti.

Perinnöllinen kaihi on yleensä molemminpuolinen ja johtaa sokeuteen, jos linssien samentuminen on täydellinen. Jos kaihisamentuma jää hyvin pieneksi, sillä ei ole vaikutusta koiran näkökykyyn. Katarakta eli kaihi voi olla perinnöllinen tai ei perinnöllinen, synnynnäinen tai hankittu. Syntymän ja 8 viikon iän välillä todetut kataraktat ovat synnynnäisiä. Esimerkkinä hankitusta kataraktasta voidaan mainita sokeritautiin liittyvä, hyvin nopeasti täydelliseksi kaihiksi kehittyvä katarakta. Muita esimerkkejä hankitusta kaihista ovat esimerkiksi vanhuuden kaihi ja PRA:han liittyvä toissijainen kaihi. Ns. nukleaariskleroosi eli linssin kovettuminen vanhalla koiralla ei ole varsinainen kaihimuutos, vaan normaaliin ikääntymiseen liittyvä muutos, jossa linssin ydin muuttuu 'opaalinharmaaksi'. Näkökykyyn se ei vaikuta. Perinnöllinen kaihi voidaan todeta perinnöllisten silmänsairauksien varalta tehtävässä silmätutkimuksessa. Erityisen tärkeää kaihin toteamisessa on viralliseen silmätutkimukseen kuuluva biomikroskooppitutkimus. Perinnöllinen katarakta voi esiintyä yhdessä PRA:n kanssa, yleensä PRA:han liittyä kuitenkin ns. toissijainen kaihi. (Vanhapelto & Lappalainen 2013.)

ENTROPION on tavallisimmin alaluomessa esiintyvä virheasento, jolloin luomi kiertyy sisäänpäin aiheuttaen silmän pinnan ärtymistä luomen karvojen / ihon osuessa silmän pintaan. Tyypillinen oire on silmän kynelehtiminen roskan tunteen takia. Lyhytkuonoisilla kääpiöroduilla entropion esiintyy tavallisimmin nenäpuoleisessa alaluomessa, jolloin myös alaluomen kyynelkanavan aukko kiertyy liiaksi sisään, eikä siten viemäriä kyyneliä normaalisti. Tämä lisää kynelehtimistä. Isommilla koiraroduilla entropion voi liittyä liian suureen luomirakoon (makroblepharon), näillä aluomi rullaa sisäänpäin tyypillisesti korvanpuoleisesta osasta. Pahimmillaan kiertymä aiheuttaa silmän sarveiskalvon haavautumista ja siten voimakasta kipua. Oireina tällöin on lisäksi silmän punoitus ja siristely. Lievimmillään entropion ei aiheuta näkyviä oireita. Eriasteista sarveiskalvon nenäpuoleisen kulman pigmentaatiota (pigmentary keratitis) esiintyy erityisesti lyhytkuonoisilla kääpiöroduilla johtuen pidempään jatkuneesta sarveiskalvon ärsytystilasta. (Jalomäki 2011.)

TRICHIASIS on tyypillisesti lyhytkuonoisilla kääpiöroduilla esiintyvä ongelma, jolloin nenäpuoleisen silmäkulman ihon karvoitus ulottuu hyvin lähelle silmäkulmaa ja karvat suuntautuvat silmään (medial caruncular trichiasis). Nenäpoimun ollessa hyvin korostunut ja kuonon ollessa hyvin lyhyt, nenäpoimun karvat voivat osua silmän pintaan (nasal fold trichiasis). Karvat aiheuttavat samanlaisia oireita kuin entropion. Mikäli karvat osuvat sarveiskalvoon, kuten yleensä nenäpoimutapauksissa, ne aiheuttavat usein vakavampia näkyviä oireita kuin osuessaan vain sidekalvoon. Karvan laatu vaikuttaa oireiden vakavuuteen. Paksut jäykät lyhyet karvat aiheuttavat enemmän vahinkoja kuin hennot ja ohuet karvat. On hyvin tavallista, että lyhytkuonoisilla kääpiöroduilla todetaan yhtäaikaan entropion ja trichiasis. Ongelman vakavuutta kuvannee parhaiten oireiden vakavuus. Mikäli kiertymä on lievä / karvoitus vähäistä, se toki todetaan, mutta hoitotoimenpiteitä ei välttämättä tarvitse tehdä. Vakavat tapaukset tulee aina hoitaa kirurgisesti, sillä niiden aiheuttamat vahingot ovat kivuliaita ja pahimmillaan näkökykyä uhkaavia (sarveiskalvon haavaumat, pigmentoituminen). Virallisessa silmätarkastuskaavakkeessa tutkija toteaa vaivan, aiheutti se oireita tai ei, ja parhaansa mukaan pyrkii luokittelemaan vaivan vakavuuden. Jalostukseen entropion / trichiasis potilaita voi käyttää, mutta maalaisjärjen käyttö suotavaa. Vakavia tapauksia (kirurgista hoitoa vaativat, näkökyvyltään heikentyneet) ei tulisi käyttää jalostukseen lainkaan. Lieviä tapauksia voi käyttää jalostukseen, mutta puolisiksi valittakoon vaivan suhteen mahdollisimman terve yksilö. Mikäli kaikki entropion / trichiasis diagnoosin saaneet lyhytkuonoiset kääpiörotuiset koirat suljettaisiin pois jalostuksesta, vaarana on geenipohjan merkittävä kapeneminen. (Jalomäki, 2011.)

DISTICHIASIS/EKTOOPPINEN CILIA (Kennelliitto tallensi aiemmin yhteisellä nimikkeellä cilia aberranta) ylimääräiset ripset, jotka tulevat ulos joko normaalin ripsirivin sisäpuolelta luomen reunasta (distichiasis) tai luomen sisäpinnalta (ektooppinen cilia). Caruncular trichiasis tarkoittaa silmän sisänurkan ihon karvoja, jotka kääntyvät sarveiskalvon sisänurkan päälle ärsyttäen silmää. Luomen reunasta kasvavat ripset voivat kaartua ulospäin normaalien ripsien tavoin tai ne kääntyvät sisäänpäin kohti sarveiskalvoa. Ripset voivat olla pehmeitä tai kovia. Etenkin luomen sisäpinnan läpi suoraan sarveiskalvoa vasten kasvava ripsi voi aiheuttaa sarveiskalvon vaurioitumisen. Tämä ilmenee silmän

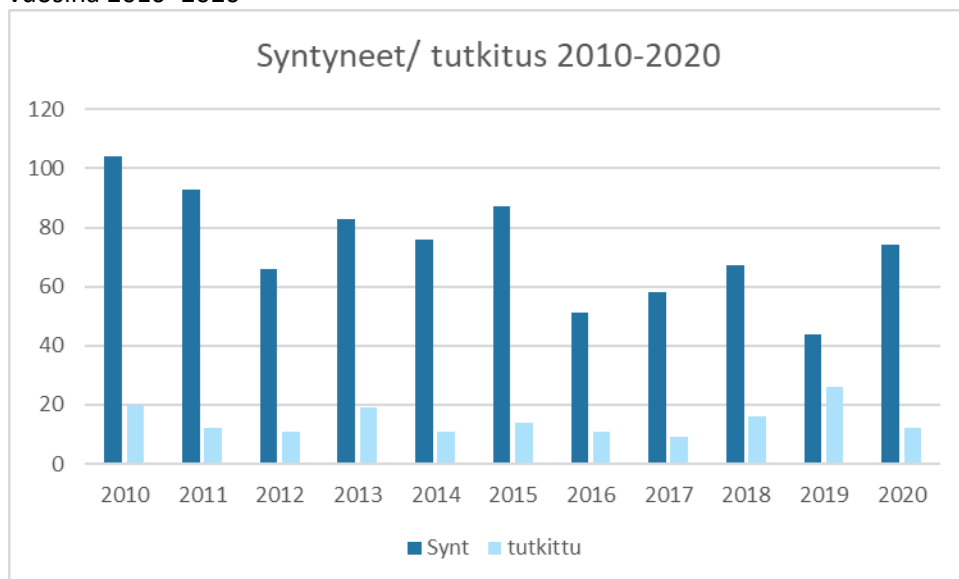
siristelynä ja ylimääräisenä kyynelvuotona. Silmän sarveiskalvon pinnalla 'uivat' pehmeät distichiasisripset eivät yleensä aiheuta oireita. Oireilevilta koirilta ripsiä voidaan poistaa nyppimällä, jolloin ne kasvavat uudestaan tai poistaa ne pysyvästi polttamalla tai leikkauksella. Vaiva on selvästi periytyvä, mutta periytymismekanismi ei ole tiedossa. Luokitellaan nykyään silmätarkastuksissa lieviin, kohtalaisiin ja vakaviin muotoihin. (Jalomäki, Pietilä & Vanhapelto, 2016.)

Taulukossa 8 on tarkasteltu Suomessa tehtyjä virallisia silmätarkastuksia ja niiden tuloksia vuosina 2010-2020 tehdyille koirille.

Vuosi	Synt	tutkittu	tutkittu %	terveitä	terveitä %
2010	104	20	19 %	10	50 %
2011	93	12	13 %	5	42 %
2012	66	11	17 %	7	64 %
2013	83	19	23 %	11	58 %
2014	76	11	14 %	5	45 %
2015	87	14	16 %	7	50 %
2016	51	11	22 %	6	55 %
2017	58	9	16 %	4	44 %
2018	67	16	24 %	12	75 %
2019	44	26	59 %	14	53 %
2020	74	12	16 %	8	66 %

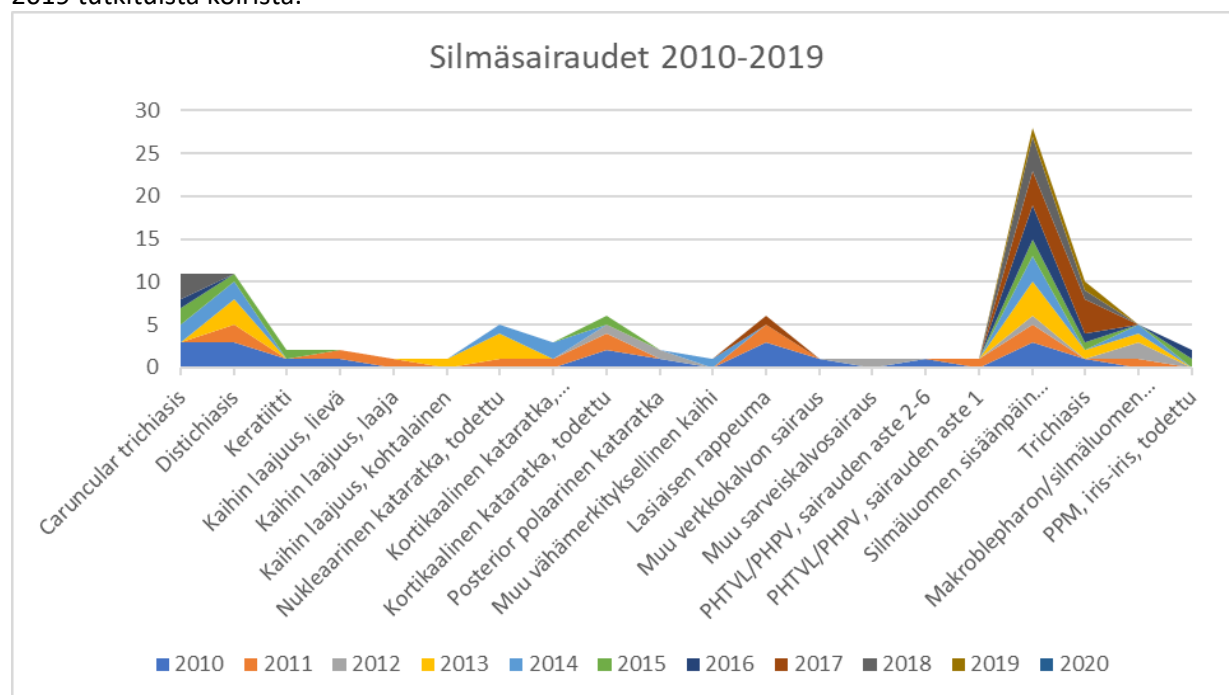
Taulukko 8. Silmätarkastukset vuosilta 2010–2020. Suomen kennelliitto, jalostustietojärjestelmä. (poimintapäivä 25.2.2021)

Kaaviossa 5 on esitetty tutkittujen koirien määrä verrattuna ko. vuonna syntyneiden koirien määrään vuosina 2010–2020

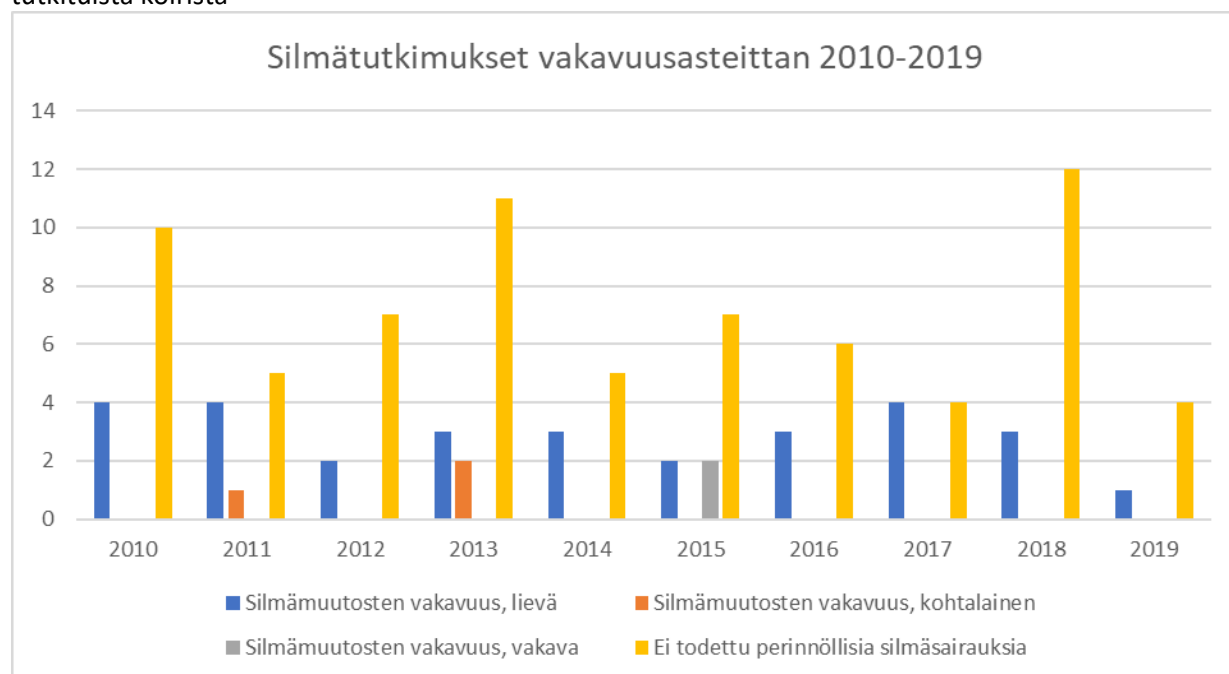
Suomen Kennelliiton Jalostustietojärjestelmä. (poimintapäivä 25.2.2021)

Kaaviossa 6 on esitetty tutkittujen koirien silmäsairauksien esiintyvyys sairaustyyppittäin vuosina 2010–2019 tutkituista koirista.

Suomen Kennelliiton Jalostustietojärjestelmä. (poimintapäivä 25.2.2021)

Kaaviossa 7 on esitetty tutkittujen koirien silmätyötyönten vakavuusasteet vuosina 2010–2019 tutkituista koirista

Suomen Kennelliiton Jalostustietojärjestelmä. (poimintapäivä 25.2.2021)

Japanese chineille tehtiin vuonna 2017 terveystarkastus ja kyselyyn saatiin vastaukset 69 japanese chinistä, Virallinen silmätarkastus on tehty 32 %:lle kyselyn koirista ja epävirallinen 6 prosentille. Virallisesti tarkastetuista 73 prosentilla ei ole todettu silmäsairauksia. Entropion eli silmäluomen kiertyminen sisäänpäin on todettu 14 prosentilla, trichiasis eli sarveiskalvoa ärsyttäviä ylimääräisiä karvoja 9 prosentilla, distichiasis eli ylimääräisiä ripsiä 5 prosentilla ja lasiaisen rappeuma 5 prosentilla. Epävirallisesti tarkastetuista kahdella ei ole todettu silmäsairauksia, yhdellä on trichiasis ja yhdellä distichiasis. Koska ei ole tietoa silmätarkastettujen koirien kuonon pituudesta silmäoireiden ja ihopoimujen välistä yhteyttä ei voida arvioida.

Yhdistys suosittelee etenkin jalostukseen käytettävien koirien virallista silmätarkastusta koiran täytettyä 18kk ja siitä kolmen vuoden välein. Koska esim. kaihi ilmenee usein vasta myöhemmällä iällä.

HENGITYSTIESAIRAUDET, BRAKYKEFAALINEN OIREYHTYMÄ

Lyhytkuonoinen pään rakenne (brachycephalic) voi altistaa hengitys- ja lämmönsäätelyongelmille ja sitä kautta johtaa terveysongelmiin, jotka kulkevat nimikkeellä BOAS (Brachycephalic Obstruct Airway Syndrome). Suomennettuna brakykefaalinen oireyhtymä.

Brakykefaalisena rotuna japanese chineillä on pehmeä kitalaki, pyöreä kallo, lyhyt kuono-osa, jonka seurauksesta hengitysongelmia saattaa ilmetä. Tutkimuksissa on huomattu, että lyhyt kuono on vahvasti sidoksissa hengitysteiden epämuodostumiin, kuten ahtaisiin, puristuneisiin sieraimiin, pitkänomaiseen ja paksuuntuneeseen pehmeään kitalakeen, sekä henkitorven ja keuhkoputkien vajaakehitykseen. Nenäkuorikot voivat ahtauttaa nenänielua, koska niille ei ole tilaa lyhyessä nenäontelossa. Kaikki edellä mainitut epämuodostumat estävät ilman vapaata virtaamista hengitysteissä, jolloin riittävä kaasujen vaihto estyy. Nenänielun ahtautuessa koira joutuu hengittämään jatkuvasti suun kautta. Se läähättää lähes koko ajan, sen uni voi olla katkonaista. Koirat eivät pysty nukkuessaan hengittämään suun kautta eli koira joutuu siis heräilemään jatkuvasti. Tutkimuksissa on myös todettu, että lyhytkuonoisissa roduissa esiintyy sekä BOAS oireisia, että terveitä yksilöitä. Kaksi ulkoisesti miltei identtistä lyhytkuonoista koira voivat hengityksen rakenteen osalta olla täysin erilaisia.

BOAS oireet eivät ainoastaan liity hengityksen tukkoisuuteen ja kuuntelemalla kuultuihin hengitysäniini. BOAS on monimutkainen sairaus, joka voi koiralla johtaa liikunnan vaikeutumiseen, lämmönsäätelykyvyn alentumiseen, univaikeuksiin ja herkkyyteen oksentaa. Lyhytkuonoisilla koirilla, joilla on BOAS oireita on usein muitakin sairauksia ja rakenteellisia ongelmia (mm. silmäongelmat, synnytysongelmat, luuston ongelmat). Pahimmallaan BOAS sairaus johtaa kurkunpään romahtamiseen. (vet.cam.ac.uk/boas)

Viimeisen kymmenen vuoden aikana japanese chineistä löytyy kolme koira, jotka on lopetettu hengitystiesairauden vuoksi, joista kahdella kuolinsyy ollut trakea kollapsi.

Viime vuosina joillakin japanese chineillä on havaittu lieviä hengitysvaikeuksia ja tiedossa on ainakin yksi japanese chin, jonka sieraimia on avarrettu kirurgisesti.

Vuodesta 2017 on japanese chinejä kävelytestattu. Kennelliiton virallisessa kävelytestissä mitataan sierainten kokoa, lämmönsäätelyä rasituksessa (kävelymatka 1 km) sekä sykettä. Vuonna 2017 kävelytestin suoritti kolme japanese chiniä, vuonna 2018 kävelytestin suorittaneita oli kolme, vuonna 2019 suorittaneita oli 2 ja vuonna 2020 kävelytestin suorittaneita oli kolme japanese chiniä. Yhteensä koiria on siis testattu 11 yksilöä. Kaikki yksilöt saivat kävelytestistä hyväksytyt tulokset.

Tutkimukset viittaavat siihen, että chinien kuonon pituuteen, sierainten avoimuuteen ja rasituksen sietoon tulisi kiinnittää huomiota jalostusvalinnoissa. Rohina ei ole normaalia ja sierainten tulee olla tarpeeksi avonaiset.

MUITA SUOMESSA ILMENNEITÄ SAIRAUKSIA

Muista sairauksista on huonosti tilastotietoa, mutta suusanallisen viestinnän perusteella esiintyy jossain määrin ainakin napatyriä, luusto- ja tukinivelsairauksia (välilevyongelmat, spondyloosi), epilepsiaa, lonkkadysplasian oireita, synnytysvaikeuksia, kuuroutta, kivesvikaa ja hammaspuutoksia sekä purentavikoja. Lisäksi yksittäisiä tapauksia tunnetaan legg-perthesistä, kitalakihalkiosta. Nämä ovat kuitenkin jossain määrin yksittäisiä tapauksia eikä niiden esiintyvyydestä ole tilastotietoa. Rodun rakenne voi altistaa koiran joillekin sairauksille, näitä voivat olla esimerkiksi trakea kollapsi (henkitorvi, rintakehä yms. rakenne) tai erilaiset selkävaivat. Selkäkuvaukset voisivat antaa lisätietoa chinien kiipeilyhalukkuuden/kyvykkyyden yhteydestä selkäsairauksiin?

Rodulla tavataan eri suuntiin katsovia silmiä, mikä on yksi vesipään oireista. Pyöreä kallon muoto altistaa vesipäälle. Vesipää johtaa yleensä koiran lopetukseen, mutta sen esiintymisestä rodussa ei ole tutkimustietoa. On mahdollista, että epileptiset kohtaukset voivat liittyä vesipäähän.

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Taulukossa 9 on esitelty japanese chinien yleisimmät kuolinsyyt viimeisen 10- vuoden aikana

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
Hengitystiesairaus	2 vuotta 11 kuukautta	3
Hengitystiesairaus	2 vuotta 5 kuukautta	1
Henkitorven rakenneheikkous, trakeakollapsi	3 vuotta 2 kuukautta	2
Hermostollinen sairaus	5 vuotta 10 kuukautta	3
Epilepsia	8 vuotta 9 kuukautta	1
Hermostollinen sairaus	8 vuotta 3 kuukautta	1
Keskushermoston kehityshäiriö, esim. vesipää, syringomyelia	0 vuotta 6 kuukautta	1
Kasvainsairaudet, syöpä	4 vuotta 4 kuukautta	1
Kuollut ilman sairauden diagnosointia	6 vuotta 5 kuukautta	2
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	7 vuotta 10 kuukautta	3
Luusto- ja nivelsairaus	6 vuotta 10 kuukautta	2
Lonkkaniveldysplasia ja sen seurauksena kehittynyt nivelrikko	9 vuotta 0 kuukautta	1
Polven ristisidevaurio	4 vuotta 8 kuukautta	1
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	4 vuotta 8 kuukautta	2
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	4 vuotta 7 kuukautta	1
Muu maksan tai ruoansulatuskanavan sairaus	4 vuotta 9 kuukautta	1
Muu sairaus, jota ei ole listalla	3 vuotta 1 kuukautta	1
Pennun synnyynnäinen vika tai epämuodostuma	3 vuotta 4 kuukautta	1
Muu kehityshäiriö	3 vuotta 4 kuukautta	1
Petovahinko	0 vuotta 2 kuukautta	1

Selkäsairaus	3 vuotta 0 kuukautta	3
Muu selkäsairaus	0 vuotta 7 kuukautta	1
Selkäsairaus	6 vuotta 4 kuukautta	1
Spondyloosi, nikamien luusilloittuma, nikamien yhteenluutuminen	2 vuotta 2 kuukautta	1
Silmäsairaus	5 vuotta 2 kuukautta	2
Muu silmäsairaus	8 vuotta 3 kuukautta	1
Sokeutuminen	2 vuotta 2 kuukautta	1
Sydänsairaus	6 vuotta 2 kuukautta	7
Muu sydämen sairaus tai vajaatoiminta	8 vuotta 7 kuukautta	4
Sydänsairaus	4 vuotta 4 kuukautta	2
Synnynnäinen sydämen tai sydänverisuonten kehityshäiriö	0 vuotta 3 kuukautta	1
Synnytysvaikeus	6 vuotta 2 kuukautta	1
Kuollut keisarinleikkaukseen tai sen komplikaatioihin	6 vuotta 2 kuukautta	1
Tapaturma tai liikennevahinko	3 vuotta 8 kuukautta	8
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	5 vuotta 1 kuukautta	3
Kaikki yhteensä	4 vuotta 10 kuukautta	43

Taulukko 9. Yleisimmät kuolinsyyt vuosina 2010–2020. Suomen Kennelliiton Jalostustietojärjestelmä. (poimintapäivä 25.2.2021)

Yleisimpiä ilmoitettuja kuolinsyytä 10-vuoden aikana ovat olleet: sydänsairaudet, tapaturma tai selkäsairaus.

4.3.4 Lisääntyminen

Keskimääräinen pentuekoko

Taulukossa 10 on esitetty japanese chinien keskimääräinen pentuekoko viimeisen 10-vuoden aikana.

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Pennut (kotimaiset)	72	43	65	52	46	80	69	77	60	89	98
Pentuekoko	2,5	2,7	2,7	2,5	2,2	2,9	2,6	2,6	2,6	2,5	2,3

Taulukko 10. Pentuekoko vuosina 2010–2020. Suomen Kennelliiton Jalostustietojärjestelmä. (poimintapäivä 25.2.2021)

Astumisvaikeudet

Useimmiten astuminen sujuu luonnollisesti, vaikkakin lähes yhtä usein avustettuna, eli astutuksissa tarvitaan apua.

Tiinehtymisvaikeudet

Yleisin syy on astutuksen väärä ajankohta.

Synnytysongelmat

Japanese chin nartut synnyttävät useimmiten luonnollisesti, vaikka avustusta on tarvittu.

Keisarinleikkausta tarvitaan silloin tällöin. Kertaalleen keisarileikkattua narttua ei suositella jalostukseen.

Avustusta tarvitaan suurien tai vääräsentoisten pentujen ulosauttamisessa. Leikkaus on yleisin silloin, jos kuollut pentu synnytyskanavassa estää synnytyksen käynnistymisen tai etenemisen tai jos kohtu on kovin täynnä eikä pysty supistelemaan riittävän voimakkaasti.

Keisarinleikkaukselle ei ole selvästi yleisintä syytä. Keisarinleikkaukseen saattavat johtaa pennun virheasento, heikkopolttisuus ja ahdas synnytyskanava.

Pentujen hoitamiseen liittyvät ongelmat nartuilla

Japanese chin ei juuri lainkaan esiinny ongelmia pentujen hoivaamisessa. Japanese chin emo imettää ja huolehtii pentujen puhtaudesta hyvin. Ensikertalaisilla emoilla saattaa joskus olla vaikeuksia pentujen hoidossa, mutta pienellä opastuksella nekin suoriutuvat hyvin. Japanese chin emot usein imettävät pentujaan pitkään, mikäli sen annetaan se tehdä.

Pentukuolleisuus

Pentukuolleisuutta esiintyy jonkin verran japanese chineillä, usein tämä johtuu synnytyksen ajan tapahtumista, suuret isopäiset pennut eivät aina mahdu syntymään.

Synnynnäiset viat ja epämuodostumat

Japanese chineillä esiintyy jonkin verran synnynnäisiä vikoja ja epämuodostumia. esim. napatyrää, nivustyrää ja litteitä rintakehiä.

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Ulkomuotoon liittyvät anatomiset piirteet, jotka altistavat rodun yksilöt sairauksille tai lisääntymis- ja hyvinvointiongelmille

Suomen Kennelliiton Jalostusstrategiassa liitteineen kiinnitetään huomiota koirien ulkomuotoon liittyviin epäterveisiin rakenteellisiin piirteisiin.

Suomen Kennelliiton hyväksymässä ohjeessa Rotukohtaiset ohjeet liioiteltujen piirteiden huomioimisesta ulkomuotoarvostelussa japanese chin on tarkkailtavien rotujen listalla. Kaikkia rotuja koskevissa ohjeissa tuomarin tulee kuitenkin tutkia jokaisen koiran yleinen terverakenteisuus ja terveys. Kaikkien koirien tulee pystyä hengittämään normaalisti, myös liikkuessaan. Kaikilla koirilla tulee olla terveet, kirkaat silmät, joissa ei näy merkkejä ärsytyksestä. Kaikilla koirilla tulee olla terveet hampaat ja rotumääritelmän mukainen, toimiva purenta. Virheasentoiset hampaat voivat vahingoittaa ikeniä. Leukojen tulee sulkeutua normaalisti. Ikenissä ei saa näkyä merkkejä vammoista, ärsytyksestä tai vaurioista. Tällaiset oireet voivat olla kliinisiä merkkejä heikentyneestä terveydestä ja niihin on suhtauduttava sen mukaisesti. Yksikään koira ei saa olla lihava/ylipainoinen tai äärimmäisen laiha. Kaikkien koirien tulee olla hyvässä lihaskunnossa. Kaikilla koirilla tulee olla terve iho, jossa ei näy merkkejä ärsytyksestä. Turkin määrän ja kunnostuksen tulee noudattaa rotumääritelmän vaatimuksia eikä turkki saa olla niin runsas, että se on haitaksi koiran hyvinvoinnille ja sen kyvyille liikkua terveesti ja vapaasti myös arkielämässään. Kaikkien koirien tulee liikkua vaivattomasti ja terveesti, rodunomaisella liikemuodolla.

Japanese chin – brakykefalinen tyyppi.

Tarkkailtavaa:

1.Hengitys:

Liian pienestä kallosta, lyhyestä kuonosta, ahtaista sieraimista ja myös liian lyhyestä rintakehästä johtuvat ongelmat.

2.Silmät:

Ulkonevat silmät ja matalat silmäkuopat altistavat silmävammoille.

Tavoitteena terve hengitys ja oikea pään/kallon sekä rintakehän muoto.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Keskeisimmät ongelmakohdat

Perinnölliset sairaudet, lyhyt kuono, ahtaat sieraimet, ulkonevat silmät.

Ongelmien mahdollisia syitä

Brakykefaalisena rotuna japanese chineillä on pehmeä kitalaki, jonka vuoksi hengitysongelmia saattaa ilmetä. Lyhyt kuono on vahvasti sidoksissa hengitysteiden epämuodostumiin, kuten ahtaisiin, puristuneisiin sieraimiin, pitkänomaiseen ja paksuuntuneeseen pehmeään kitalakeen, sekä henkitorven ja keuhkoputkien vajaakehitykseen. Nenäkuorikot voivat ahtauttaa nenänielua, koska niille ei ole tilaa lyhyessä nenäontelossa. Kaikki edellä mainitut epämuodostumat estävät ilman vapaata virtaamista hengitysteissä, jolloin riittävä kaasujen vaihto estyy. Nenänielun ahtautuessa koira joutuu hengittämään jatkuvasti suun kautta. Se läähättää lähes koko ajan, sen uni voi olla katkonaista. Koirat eivät pysty nukkuessaan hengittämään suun kautta eli koira joutuu siis heräilemään jatkuvasti. Chinien kuonon pituuteen, sierainten avoimuuteen ja rasituksen sietoon tulisi kiinnittää huomiota jalostusvalinnoissa. Rohina ei ole normaalia ja sierainten tulee olla tarpeeksi avonaiset. Tähän tulisi kiinnittää huomiota jalostusvalinnoissa. Rohina ei ole normaalia ja sierainten tulee olla tarpeeksi avonaiset. Japanese chiniltä lisäksi puuttuvat normaalit kulmakaaret, joten silmät ovat alttiita sarveiskalvovaurioille.

4.4. Ulkomuoto

4.4.1 Rotumääritelmä

Ryhmä: 9

FCI:n numero: 206

Hyväksytty: FCI 3.6.2016, Kennelliitto 25.1.2017

Käyttötarkoitus

Seurakoira

FCI:n luokitus

Ryhmä 9 seura- ja kääpiökoirat.

Alaryhmä 8 japanese chin ja kiinanpalatsikoira/pekingeesi. Käyttökoetulosta ei vaadita.

Yleisvaikutelma: Pienikokoinen ja leveänaamainen koira, jolla on runsas karvapeite ja tyylikkään viehkeä olemus.

Tärkeitä mittasuhteita: Säkäkorkeus on sama kuin rungon pituus. Nartut ovat rungoltaan hieman pitempiä.

Käyttäytyminen / Luonne: Älykäs, lempeä ja viehättävä.

Pää Kallo-osa: *Kallo:* Leveä ja pyöristynyt.

Otsapenger: Syvä ja jyrkkä.

Kirsu: Kuononselkä on hyvin lyhyt ja leveä, kirsu sijaitsee samalla suoralla linjalla kuin silmät. Kirsu on väriltään musta tai syvän lihanvärinen, karvapeitteen merkkien värin mukaisesti. Sieraimet ovat hyvin avoimet.

Leuat/hampaat: Hampaat ovat valkoiset ja vahvat. Tasapurenta on toivottava, leikkaava tai alapurenta sallitaan.

Silmät: Suuret mutta ei liioitellut, pyöreät, kaukana toisistaan ja väriltään loistavan mustat.

Korvat: Kolmionmuotoiset, riippuvat, pitkäkarvaiset ja kaukana toisistaan.

Kaula: Melko lyhyt, pystyasentoinen.

Runko Selkä: Lyhyt ja suora. Lanne: Leveä ja hieman kaartuva.

Rintakehä: Kohtuullisen leveä ja syvä. Kylkiluut kohtuullisen kaarevat.

Vatsa: Vatsalinja on selvästi ylös vetäytynyt.

Häntä: Asennoiltaan selän päällä. Kauniin, runsaan, pitkän karvan peittämä.

Raajat

ETURAAJAT: Yleisvaikutelma: Suorat, siroluustoiset, takaosastaan kyynärpäiden alapuolelta hapsuiset.

Etukäpälät: Pienet, muodoltaan jäniksenkäpälät. Hapsut varpaiden välissä toivottavat.

TAKARAAJAT: Yleisvaikutelma: Kohtuullisesti kulmautuneet, takaosastaan hapsuiset. Takakäpälät:

Pienet, muodoltaan jäniksenkäpälät. Hapsut varpaiden välissä toivottavat.

Liikkeet: Tyylikkää, kevyet ja ylväät.

Karvapeite Karva: Silkkistä, suoraa ja pitkää. Naamaa lukuun ottamatta koko runko on runsaan karvan peitossa. Korvissa, kaulassa, reisissä ja hännässä on runsas hapsutus.

Väri: Valkoinen mustin tai punaisin merkein. Merkkien tulee sijaita symmetrisesti silmien ympärillä jatkuen korvien yli. Leveä valkoinen, kuonosta päällele ulottuva läsi on erityisen toivottava. Myös rungossa tulisi olla värimerkkejä. Koko Säkäkorkeus: Urokset noin 25 cm, nartut hieman pienempiä.

Virheet: Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen ja sen vaikutukseen koiran terveyteen ja hyvinvointiin.

- arkuus
- muu kuin musta kirsu yksilöllä, joiden väri on valkoinen mustin merkein
- yläpurenta
- yksivärinen valkoinen väritys ilman värimerkkejä, epäsymmetriset värimerkit päässä

Hylkäävät virheet:

- Vihaisuus tai liiallinen arkuus
- Selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen
- Vino alaleuka
- Kolmivärisyys

HUOM. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittyneitä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin. Jalostukseen tulee käyttää vain toiminnallisesti ja kliinisesti terveitä, rakenteeltaan rodunomaisia koiria.

4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset

Rodun koirien näyttelykäynnit

Taulukossa 11 on esitetty japanese chinien näyttelykäynnit vuosilta 2010–2020.

	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Pentuluokka 7-9 kk	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0 tulosta
Junioriluokka	68% (707 tulosta)	25% (261 tulosta)	5% (53 tulosta)	0% (4 tulosta)	1% (12 tulosta)	1% (7 tulosta)	1044 tulosta
Nuorten luokka	74% (542 tulosta)	21% (151 tulosta)	4% (30 tulosta)	1% (4 tulosta)	0% (3 tulosta)	0% (3 tulosta)	733 tulosta
Avoin luokka	63% (513 tulosta)	28% (229 tulosta)	7% (57 tulosta)	1% (5 tulosta)	1% (10 tulosta)	0% (1 tulosta)	815 tulosta
Käyttöluokka	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0 tulosta
Valioluokka	88% (983 tulosta)	10% (115 tulosta)	2% (17 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (4 tulosta)	0% (3 tulosta)	1122 tulosta
Veteraaniluokka	71% (162 tulosta)	24% (55 tulosta)	3% (8 tulosta)	0% (1 tulosta)	1% (3 tulosta)	0% (0 tulosta)	229 tulosta
Yhteensä	74% (2907 tulosta)	21% (811 tulosta)	4% (165 tulosta)	0% (14 tulosta)	1% (32 tulosta)	0% (14 tulosta)	3943 tulosta

Suomen Kennelliiton Jalostustietojärjestelmä. (poimintapäivä 26.2.2021)

Näyttelytilaston vuosilta 2010–2020 mukaan useimmat näyttelyissä käyvät japanese chinit saavat yleensä laatumaininnan erinomainen tai erittäin hyvä. Japanese chinit eivät aina halua esiintyä näyttelyissä, se on yleisin syy saada näyttelyarvostelu hylätty.

Rodun koirien jalostustarkastukset

Japanese chineille ei olla tehty jalostustarkastuksia, yhdistyksellä ei ole erillistä jalostustoimikuntaa. Jalostustoimikunnan tehtäviä hoitaa yhdistyksen hallitus.

4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Japanese chin on yleisvaikutelmaltaan pienikokoinen ja runsasturkkinen koira, jolla on tyylikkään viehkeä olemus sekä suuri ja pyöreä pää. Ihanteellisen seurakoiran japanese chinistä tekee sen hiljainen olemus ja pieni koko.

4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista

Keskeisimmät ongelmakohdat

Ulkonevat silmät, pyöreä kallo, lyhyt kuono-osa sekä ahtaat sieraimet.

Ongelmien mahdollisia syitä

Rotumääritelmän mukaan kuononselkä on hyvin lyhyt. Se voi altistaa hengitysongelmille. Sierainten tulisi kuitenkin hyvin avoimet.

Japanese chinien silmäongelmat liittyvät pääsääntöisesti rodun silmän rakenteeseen. Lyhytkuonoisten koirarotujen silmät ovat suuret kooltaan ja lisäksi jonkin verran ulkonevat, mikä altistaa silmiä vaurioille. Lyhytkalloisilla koirilla on tyypillistä, että varsinainen nenäontelo on lyhyt, kitapurje pitkä ja löysä, mikä voi aiheuttaa mm. kuorsaavaa hengitystä. Hengitysvaikeuksia voi ilmetä, jos koiralla myös ahtaat sieraimet. Pyöreästä kallostani voi aiheutua vesipäätä tai neurologisia oireita.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Rodun edellisen jalostuksen tavoiteohjelman voimassaolokausi
2019–2020

Rodun ensimmäisen tavoiteohjelman voimassaolokausi
2007–2012

5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso

#	Uros	Synt. vuosi	Pennut				Polvet			Silmät				
			Rekisterit	Yhteensä -	Vuoden aikana	Toisessa edessä	Tutkittu	Sairas	Tutkittu %	Sairas %	Tutkittu	Sairas	Tutkittu %	Sairas %
1	FI MVA PHIV-13 PHV-13 OKOTAN NAZONAZO	2013	12	31	8	7	8	1	26%	12%	7	2	23%	29%
2	FI MVA KOCHOV'S DEJA WOO	2013	11	24	0	25	3	0	12%	0%	2	1	8%	*
3	FI MVA OKOTAN KANZEN-NA	2011	8	24	0	10	4	1	17%	25%	3	0	12%	0%
4	C.I.B. FI MVA EE MVA LV MVA LT MVA LW-14 ERV-14 BRAMERITA LOUIS SPENCE	2012	7	23	0	64	8	3	35%	38%	5	2	22%	40%
5	C.I.B. POHJ MVA FI MVA SE MVA NO MVA LT MVA RO MVA LT MVA LV MVA EE MVA BALT MVA BALTU-11 TLNW-12 BALTU-12 LADY-NELLYN SAMURAI	2010	9	22	0	45	7	2	32%	29%	6	5	27%	83%
6	NICORET'S NOSHIRO	2010	10	22	0	17	4	2	18%	50%	2	1	9%	*
7	C.I.B. POHJ MVA FI MVA SE MVA NO MVA EE MVA EE MVA V-12 JV-12 LTV-13 V-14 LADY-NELLYN WASHUO	2012	8	21	1	3	5	3	24%	60%	4	1	19%	25%
8	FI MVA JV-10 JOSHAIIDAS ROLLO	2010	9	17	0	34	6	4	35%	67%	4	2	24%	50%
9	C.I.B. POHJ MVA FI MVA SE MVA NO MVA LADY-NELLYN CHOKICHI	2014	6	16	2	22	5	1	31%	20%	5	1	31%	20%
10	FI MVA HW-16 V-16 OKOTAN TENSJI	2015	6	15	1	12	2	0	13%	0%	2	1	13%	50%
11	FI MVA LT MVA HE MVA SHIKAMARU NARA DE IMPERIUM AURI	2016	5	14	1	9	3	1	21%	33%	3	3	21%	100%
12	POHJ MVA FI MVA SE MVA NO MVA EE MVA RO MVA RO GR MVA JV-16 HW-18 OKOTAN X-MEN	2015	5	13	10	0	1	0	8%	*	0	0	0%	*
13	FI MVA CHITUNA'S WINNER WILBERT	2011	5	13	0	4	7	1	54%	14%	2	1	15%	50%
14	HELANTON HERKULES	2014	3	13	4	0	3	0	23%	0%	0	0	0%	*
15	POHJ MVA FI MVA SE MVA NO MVA HLUTTIMEN ACE OF DIAMONDS	2016	6	12	6	2	3	1	25%	33%	3	1	25%	33%
16	FI MVA BEOLINE TOYOKAZU	2013	3	10	0	5	3	1	30%	33%	1	1	10%	100%
17	FI MVA JV-15 JOSHAIIDAS BITBULL	2014	3	9	0	22	2	0	22%	0%	2	0	22%	0%
18	FI MVA OF ZLZANO FUNKAKO	2011	3	8	2	0	1	0	12%	0%	0	0	0%	*
19	FI MVA DANNY	2011	3	8	0	7	3	0	38%	0%	2	0	25%	0%
20	ALMAZY AMURA DZHENELMEN	2017	3	8	3	0	0	0	0%	*	0	0	0%	*

Taulukko 11. 20 käytetyimmän uroksen jälkeläismäärät ja terveystutkimukset vuosina 2010–2020. Suomen kennelliitto, jalostustietojärjestelmä, tilastot. (poimintapäivä 26.2.2021)

#	Narttu	Synt. vuosi	Pennut				Polvet			Silmät				
			Rekisterit	Yhteensä -	Vuoden aikana	Toisessa edessä	Tutkittu	Sairas	Tutkittu %	Sairas %	Tutkittu	Sairas	Tutkittu %	Sairas %
1	LEDVEN ORNELLA FLY ON CARPET	2011	5	20	0	16	0	0	0%	*	0	0	0%	*
2	FLORIZ AIKEMUNO FIFI	2012	4	14	0	5	4	0	29%	0%	0	0	0%	*
3	REDROWAN LODGE LOTTI DOTS	2015	3	13	1	5	2	1	15%	50%	2	1	15%	50%
4	BEOLINE TAJICA	2014	3	12	4	0	2	0	17%	0%	1	0	8%	*
5	ETSIJÄN TILOO	2017	3	12	4	0	1	0	8%	*	1	0	8%	*
6	FLORIZ AIKEMUNO KATSU	2011	3	12	0	2	0	0	0%	*	0	0	0%	*
7	OF ZLZANO TAKAKO	2010	3	11	0	25	3	0	27%	0%	0	0	0%	*
8	JOSHAIIDAS VIVA VENUS	2012	4	10	0	9	1	0	10%	0%	0	0	0%	*
9	NICORET'S TAMIKA	2015	3	10	3	1	1	0	10%	0%	0	0	0%	*
10	FI MVA OKOTAN HI NO ATARU	2010	4	9	0	13	7	0	78%	0%	6	4	67%	67%
11	LAAJONEN SARA	2010	5	9	0	11	1	0	11%	0%	1	1	11%	100%
12	LADY-NELLYN WAKABA	2011	3	8	0	0	3	0	38%	0%	2	1	25%	50%
13	NICORET'S XUMI	2013	2	8	0	10	0	0	0%	*	0	0	0%	*
14	FI MVA OKOTAN PAUDAA	2014	4	8	4	0	2	0	25%	0%	2	0	25%	0%
15	FI MVA LADY-NELLYN DEMIYAH	2015	2	8	0	6	4	1	50%	25%	4	0	50%	0%
16	DK MVA EE MVA LT MVA LV MVA EE MVA BALT MVA BALTU-11 MVA PARRIMA-ARIH AKEMI CHO	2016	3	8	2	3	2	0	25%	0%	1	1	12%	100%
17	FI MVA HW-12 HW-12 JV-12 JOSHAIIDAS ULLAREO	2011	4	7	0	0	0	0	0%	*	0	0	0%	*
18	FI MVA EE MVA LV MVA BY MVA NICORET'S KAMEKO	2013	2	7	0	14	3	1	43%	33%	2	1	29%	50%
19	OF ZLZANO FUSAKO	2014	3	7	2	3	4	3	57%	75%	3	0	43%	0%
20	V-11 JV-11 OF ZLZANO HOSHI	2010	2	7	0	0	2	0	29%	0%	2	0	29%	0%

Taulukko 12. 20 käytetyimmän nartun jälkeläismäärät ja terveystutkimukset vuosina 2010–2020. Suomen kennelliitto, jalostustietojärjestelmä, tilastot. (poimintapäivä 1.3.2021)

Suurin osa 20 käytetyimmistä uroksista voidaan pitää laadultaan korkeatasoisina. Kaikkien 20 käytetyimmän uroksen polvet oli tutkittu. Niistä 18 tutkitulla uroksella on 0-asteen polvet ja kahdella tutkitulla 0/1 tai 1/1-asteen polvet. Silmät oli tutkittu 13 uroksella, joista terveet silmät ovat viidellä tutkitulla uroksella. Jonkin asteinen silmänsairaus on todettu kahdeksalla uroksella. Sydän on tutkittu 18 uroksella, sairaita yksilöitä ei ole todettu.

20 eniten käytetyimmästä uroksesta neljä on kansainvälistä muotovaliota ja 17 Suomen muotovaliota.

Urosten jälkeläisten polvien ja silmien tutkimustuloksissa on kuitenkin vaihtelua. Yhdeksän uroksen jälkeläisistä on tutkittu polvet 25 %:lta tai useammalta, mikä on rodun keskiarvo. Näistä 11 uroksen jälkeläisten osalta terveitä on 75 % tai enemmän. Silmiä tarkastetaan rodussa jonkin verran vähemmän. Neljän uroksen jälkeläisistä on tarkastettu 25 %:lta tai enemmän.

Käytetyimpien narttujen laatu ei ole aivan yhtä korkeatasoista. 20 käytetyimmästä nartusta 14 oli tutkittu polvet. Niistä kymmenellä tutkitulla nartulla on 0-asteen polvet, neljällä nartulla polvet olivat: 2/0, 1/0, 2/0 ja 2/0. Silmien osalta tarkistettuja oli vain kahdeksan narttua, joista täysin terveitä silmiä oli viidellä nartulla. Sydän oli tutkittu kymmenellä nartulla, joista kaikki olivat terveitä. 2010–2020 syntyneistä nartuista 20 eniten käytetyimmistä on viisi Suomen muotovaliota.

Narttujen jälkeläisten polvien ja silmien tutkimustuloksissa on kuitenkin vaihtelua. Kymmenen nartun jälkeläisistä on tutkittu polvet 25 %:lta tai useammalta, mikä on rodun keskiarvo. Näistä kymmenen nartun jälkeläisten osalta terveitä on 75 % tai enemmän. Silmiä tarkastetaan rodussa jonkin verran vähemmän. Seitsemän nartun jälkeläisistä on tarkastettu 25 %:lta tai enemmän.

5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen

Tavoite	Toimenpide	Tulos
silmä-, polvi- ja sydäntutkimus suositus	kannustaminen, tukeminen terveystarkastuskuluissa sekä tiedon jakaminen	jalostuskoirien tutkiminen on parantunut
kävelytesti suositus	tukeminen terveystarkastuskuluissa, kävelytestien järjestäminen, tiedottaminen	kävelytestejä järjestetty ja jaettu tietoja kävelytestejä järjestävistä tahoista
monimuotoisuuden lisääminen	tiedon jakaminen, JTO päivitys	sukusiitos prosentti pienentynyt

Jalostuksen ulkopuolelle jäävien koirien osuus

jalostuksen ulkopuolelle jää suuri osa kannasta. Vuosina 2010–2020 uroksista on käytetty jalostukseen vuosittain 12–20 %. Narttuja on käytetty jalostukseen hieman enemmän, vaihteluväli 14–36 %. Viimeisen kolmen vuoden aikana jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen määrä on pudonnut.

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
- uroksista käytetty jalostukseen	12%	15%	14%	15%	16%	18%	20%	19%	18%	16%	16%
- nartuista käytetty jalostukseen	14%	21%	26%	32%	28%	31%	26%	25%	33%	32%	36%

Taulukko 13. Taulukossa esitetään prosentteina jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen määrä vuosina 2010–2020. Suomen kennelliitto, jalostustietojärjestelmä, tilastot. (poimintapäivä 2.3.2021)

Jalostussuosituksien ajantasaisuuden arviointi

Jalostussuosituksen mukaan jalostukseen käytettävien koirien tulisi olla polvi-, sydän- ja silmätarkastettuja sekä kävelytesti suoritettuna. Tarkastukset (ei polvet) tulisi uusia vähintään 24 kuukauden välein. Koirien toivotaan osallistuvan silmätarkastukseen vielä veteraani ikäisenäkin, sillä osa silmäsairauksista saattaa puhjeta vasta vanhemmassa iässä.

Perustuen rodun pieneen populaatioon ja aleneviin rekisteröinti määriin, tämänhetkiset suositukset ovat ajan tasalla, yhdistyksellä pyrkimyksenä kannustaa terveystarkastamaan jalostukseen käytettävien koirien polvet, sydän, silmät sekä suorittamaan kävelytesti hyväksytysti.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Jalostuspohja

On rohkaisevaa, että populaation koko on tällä hetkellä nousujohteinen. Tämä ei kuitenkaan ole tulkittavissa, sillä että rotu olisi nykyisin erityisesti suosiossa. Rodulla on edelleen omat pitkäjänteiset suosikkiharrastajat, niin Suomessa kuin muuallakin maailmassa, samalla kun rotu on suurelle yleisölle vähemmän tunnettu. Rekisteröintilukujen nousu on todennäköisesti seurausta pienikokoisten rotujen suosion yleisenä kasvuna.

Kasvattajien tulisi erityisesti huomioida kannan tehollinen koko, jalostuspohjan laajuus ja kannan kehityshistoria Suomessa. Toisin kuin monen muun pienikokoisen rodun kohdalla on juuri Japanese chinin kotimaista kantaa hyvin monen sukupolven mittaisesti. Jopa niin että osalla uusilla tuontikoirilla saattaa olla 5. tai vielä taemman sukupolven takana Suomessa kasvatettu, yksi tai useampi esivanhempi.

Käyttäytyminen ja luonne

Japanese chin rodun luonne tulee säilyttää alkuperäisenä. Rodulle tyypillistä on avoin, valpas, leikkisä ja iloinen olemus, joka kiinnostuneesti seuraa kaikkea mitä tapahtuu ympärillään, häntä kaarella selkäpuolella.

Arkoja tai epätyypillisesti käyttäytyvät yksilöitä ei tulisi hyväksyä jalostukseen. Arka koira on arvaamaton ja arka emo siirtää/opettaa myös samaa käytösmallia jälkeläisilleen, myös siinä tapauksessa että, arkuus ei ole peritty. Normaalia poikkeava käytös on rodussa hyvin harvinainen mutta yksittäisiä tapauksia on raportoitu. Kasvattajan tulisi tunnistaa epätyypillinen käyttäytyminen kuten pakko-oireinen käytös, ajoittainen kompurointi, intensiivinen rapsuttelu/hankaaminen pään ja niskan alueella, yhtäkkinen vingahtelu ilman syytä, kohtauksellinen tahaton liikehdintä (dyskinesia) koska jokin näistä saattaa olla merkki neurologisesta ongelmasta. Esimerkiksi syringomyelia eli selkäytimen ontelotauti ja CECS eli Canine Epileptoid Cramping Syndrome, ovat periytyviä sairauksia, jotka aiheuttavat monenlaisia oireiluja. Oireiden alkamisikä vaihtelee mutta puhkeaa yleensä nuorella aikuisella, miksi ei ole suositeltavaa käyttää jalostukseen alle 24 kuukauden ikäistä koira.

Käyttöominaisuudet

Japanese chin on jalostettu vain ja ainoastaan seurakoiraksi. Kotimaassaan Japanissa myös seurakoirana, vaikka kaikkia muita Japanin koirarotuja on kasvatettu työtehtäviin. Rotu soveltuu luonteeltaan erittäin hyvin seurakoiraksi. Rotua on kasvatettu seurakoirana yli tuhat vuotta. Oppivaisena ja mukautumiskykyisenä tämä soveltuu myös erilaisiin terapiatehtäviin, kaverikoiraksi tai avustaviin tehtäviin.

Terveys ja lisääntyminen

Rodun kokonaisvaltainen terveys ja elinvoimaisuus ovat tärkeimmät jalostustavoitteet. Rodun lisääntymiskäyttäytyminen tulisi säilyttää nykyisellä hyvällä tasolla, toisin sanoen että, astutus tapahtuu ilman avustavaa väliintuloa ja luonnollinen synnytys.

Keskeisimmät terveysongelmat, joita tulisi valveta kasvatuksella vähentää:

- silmäsairaudet
- patella luksaatio
- sydänsairaudet
- hengitystiesairaudet ja muut BOAS-oireyhtymään liittyvät terveysongelmat

Ulkomuoto

Tavoitteena on säilyttää rodun siro, ylväs ja eloisa ulkomuoto, ilme ja koko, rotumääritelmän mukaisesti. Kuitenkin liioittelematta lyhytkuonoisuutta, silmien tai pään kokoa. Rodun lyhytkuonoisuus on sinänsä monen vuosisadan takainen, mikä on todennettavissa valokuvista ja piirroksista. Lyhytkuonoisuutta ei tulisi alkuperätyypistä korostaa lisää.

Keskeisiä anatomisia tai rakenteellisia heikkouksia, joista tulisi ohjata kasvatustyötä terveenpään suuntaan, ovat:

- liioitellun suuret ja ulkonevat silmät
- pieni kirsu, ahtaat sieraimet
- iso kieli, joka roikkuu osittain tai kokonaan ulkona
- selkeästi kuultavat hengityssäänet

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Suositukset jalostukseen käytettävien koirien ja yhdistelmien ominaisuuksista

Halutut jalostusvalintakriteerit:

- terveys, pitkäikäisyys, rodunomainen luonne
- mahdollisimman hyvin tunnetut jalostuskoirien taustat
- rodun perimän monimuotoisuutta ja geenipoolia ylläpitävät yhdistelmät
- vähintään EH näyttelytulos

Ei-toivottua jalostuksessa:

- epätyypillinen tai poikkeava luonne
- sukusiitos
- samojen yhdistelmien toisto
- liian nuoret, taustaltaan ja/tai terveyshistorialtaan tuntemattomat koirat

JALOSTUKSEN OHJESÄÄNTÖ:

- Virallinen silmä-, polvi- ja sydäntutkimus sekä hyväksytyt kävelytestit, jotka suoritettu ennen astutusta.
- Jos koiralla todettu perinnöllinen harmaakaihi (katarakta) tai voimakas entropion (silmäluomen sisään kiertymä) tai muu selkeästi periytyvä silmälöydös, ei tätä koira suositella jalostukseen.
- koirat, jolla todettu sydäntutkimuksessa sivuääniä ei suositella jalostukseen. Eläinlääkärin diagnosoimaa sydänsairasta koira ei suositella jalostukseen.
- Uros ja narttu ovat astutushetkellä molemmat täyttäneet 2 vuotta (24 kuukautta).
- Uroksella ja nartulla on virallisesta näyttelystä vähintään hyväksytyt arvostelu

- Sukusiitoskerroin on korkeintaan 6,00 %, ottaen huomioon 4 sukupolvea.
- koiraa, joka on saanut polvilausunnon 3 tai 4 ei suositella jalostukseen. Muiden polvilausuntoasteiden mukaan suositeltavat yhdistelmät ovat:

polvi- lausunto	0/0	0/1	1/1	0/2, 1/2, 2/2
0/0				
0/1				?
1/1				
0/2, 1/2,2/2		?		

suositeltava

? erityistapauksessa*

ei suositella

*) erityistapaus olisi yhdistelmä, joka muilta osin täyttää jalostussuosituksen (muut ominaisuudet) ja yhdistelmä edistäisi monimuotoisuutta kannassa.

kävelytestin luokituksen mukaan suositeltavat yhdistelmät ovat:

BOAS	0	1	2	3
0				
1				
2			?	
3				

suositeltava

? erityistapauksessa*

ei suositella

*) erityistapaus olisi yhdistelmä, joka muilta osin täyttää jalostussuosituksen (muut ominaisuudet) ja yhdistelmä edistäisi monimuotoisuutta kannassa.

Suositus yksittäisen koiran maksimijälkeläismäärälle

Uroskoiralle suositellaan että, sen jälkeläismäärä olisi enimmillään 50. Nartulle ei määritetä maksimijälkeläismäärää.

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

Japanese Chin Finland ry (JCF) järjestää mahdollisuuksiensa mukaan joukkotarkastustilaisuuksia, etenkin kävelytestejä. JCF tukee 15.11.2020 alkaen japanese chinien virallisia terveystutkimuksia seuraavasti:

- silmätarkastus 7,00 €
- polvitarkastus 6,00 €
- sydäntarkastus 7,00 €
- kävelytesti 20,00 €
- DNA-testi 10,00 € (tuki myönnetään, jos dna-testin tulokset luovutetaan myös rotuyhdistyksen käyttöön)

Summa myönnetään JCF jäsenen jokaiselle koiralle hakemuksen perusteella 1 tarkastus / kalenterivuosi. Yhtä koira voidaan yhden kalenterivuoden aikana sponsoroida siis yhteensä 40,00 €. DNA-testin tukeminen on mahdollista vain kerran koiran elämän aikana.

JCF järjestää Vuoden Parhaan- (uros ja narttu), Pennun-, Veteraanin-, Jalostuskoiran- ja Kasvattajan-kilpailun. JCF julkaisee veloituksetta valionarvon saavuttaneiden koirien kuvat ja tiedot CHIN CHIN-jäsenlehdessä, sekä myös jalostusurosten palstat ja veteraanien synttärpalstat.

JCF julkaisee rodun terveystietoja ja –tuloksia tilastoina kotisivuillaan. JCF kotisivuilla on pentuneuvonta-tiedote. Tiedote kertoo rodusta kiinnostuneelle mitä on tärkeää tietää, jos on hankkimassa japanese chin rotuisen koiran. JCF julkaisee CHIN CHIN jäsenlehdessä tietoa ja tutkimustuloksia rodun terveydestä ja sairauksista.

JCF seuraa tarkasti SKKY rotujärjestön tiedotteita ja annettuja ohjeita, sekä vastaa SKKY ry:n esittämiin kysymyksiin.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Rodun jalostuksen suurimmat uhat ja mahdollisuudet

Geneettistä monimuotoisuutta menetetään yksittäisten koirien tai sukujen liiallisen käytön myötä. Olemassa oleva populaation terveys heikkenee, mikäli yksittäisten koirien terveystietoja ei tuoda virallisesti julki tai tietoa ei muuten ole avoimesti tarjolla. Tällä hetkellä rotuyhdistyksellä ei ole virallista tietoa/tilastoa siitä, kuinka moni koira on hengitysteiden ongelmien (BOAS oireyhtymä) takia operoitu.

Jalostuksen ohjesäännön noudattamista tulisi seurata ja edelleen tehostaa tiedottamista, jotta voidaan paremmin varautua ongelmiin.

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

2021

- kävelytestien järjestäminen
- terveystutkimusten tukeminen
- uusimman jalostuksen tavoiteohjelman hyväksyminen ja siitä tiedottaminen
- aloittaa keskustelu mahdollisen PEVISA ohjelman määrittelystä

2022

- kävelytestien järjestäminen
- terveystutkimusten tukeminen
- tilastojen julkaisemista ja jalostustyön ohjeistamista terveystuloksiin perustuen
- määrittellä mahdollinen PEVISA-ohjelma ja rajoitukset sekä sen esittäminen yhdistyksen vuosikokoukselle

2023

- kävelytestien järjestäminen
- terveystutkimusten tukeminen
- tilastojen julkaiseminen ja jalostustyön ohjeistamista terveystuloksiin perustuen
- PEVISA ohjelman arviointi ja tarkastelu sekä siitä saadun palautteen läpikäynti

2024

- järjestetään kävelytestejä tai muita joukkotarkastuksia (si-po-sy) mahdollisuuksien mukaan
- terveystutkimusten tukeminen
- Jalostuksen tavoiteohjelman ja PEVISA ohjelman arviointi ja tarkastelu sekä päivittämisen aikataulut
- tilastojen julkaiseminen ja jalostustyön ohjeistaminen terveystuloksiin perustuen

2025

- Jalostuksen tavoiteohjelmasta ja PEVISA ohjelmasta päättäminen ja sen esittäminen seuraavalle vuosikokoukselle
- terveystutkimusten tukeminen
- tilastojen julkaiseminen ja jalostustyön ohjeistaminen terveystuloksiin perustuen

7. LÄHTEET

Bertani, L. 2016. Endocardiosis in the Toy Dog.

Cuncliffe, J. 2002. Japanese Chin. Surrey: Interpret Publishing. 155 s.

<http://japanesechinclub.org/health/endocardiosis.php>

Jalomäki, S. 2011. Luomien virheasennot, niiden merkitys yksilön ja jalostuksen kannalta.

http://www.apexvet.fi/webclinic/luomien_virheasennot.html. Viitattu 2.2.2021.

Jalomäki, S. Pietilä, E. Vanhapelto, P. 2016. Koirien perinnölliset silmäsairaudet ja niiden tutkiminen.

<https://www.kennelliitto.fi/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/yleisimmat-silmasairaudet>.

Viitattu 2.3.2021.

Japanese chin Finland ry, kotisivut, 2021. <https://japanesechinfin.weebly.com/>

Lappalainen, A. 2011. Polvilumpion sijoiltaan meno eli patellaluksaatio.

<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/polvilumpion-sijoiltaanmeno-patellaluksaatio> . Viitattu 21.1.2021.

Lytton, Neville. 1911. Toy dogs and their ancestors including the history and management of toy spaniels, pekingese, japanese and pomerians. London. Duckwort & Co.

Mäki, Katariina, 2013. Perinnöllinen monimuotoisuus ja jalostuspohja. Suomen kennelliitto.

<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-jalostus/tietoa-jalostuksen-tueksi/perinnollinen-monimuotoisuus-ja-jalostuspohja>. Viitattu 12.1.2021.

Mäki, Katariina, 2016. Sukusiitos. Suomen kennelliitto. <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-jalostus/tietoa-jalostuksen-tueksi/sukusiitos>.

Viitattu 30.1.2021.

Mäki, K. 2009. Koirarotujen jalostuspohjat osoittautuneet yllättävän kapeiksi.

http://katariinamaki.com/artikkelit/teholliset_koot.htm . Viitattu 10.1.2021.

Tiira Katriina, Lohi Hannes. 2015. Early Life Experiences and Exercise Associate with Canine Anxieties.

<https://www.koirangeenit.fi/?x103997=433953>. Viitattu 30.1.2021.

Turpeinen, M. 2008. Sydänsairaudet. <http://www.apexvet.fi/webclinic/Mia/sydansairaudet.pdf> . Ei saatavilla.

Suomen kennelliitto, 2021. Jalostustietojärjestelmä.

vet.cam.ac.uk/boas

8. LIITTEET

Yhdistyksen säännöt

YHDISTYKSEN SÄÄNNÖT

1§ Yhdistyksen nimi, kotipaikka ja toiminta-alue

- Yhdistyksen nimi on Japanese Chin Finland ry
- Yhdistyksen toiminta-alue on koko maa
- Yhdistyksen kotipaikka on Helsinki

2§ Yhdistyksen kieli

- Yhdistyksen kieli on suomi

3§ Yhdistyksen tarkoitus ja toiminnan laatu

- Yhdistyksen toiminnan tarkoituksena on edistää puhtasrotuisten japanese chinien jalostusta ja käyttöä sekä ohjata jäseniään kasvattamaan koiriaan oikein
- Yhdistys pyrkii kehittämään kennelharrastusta koko maassa
- Yhdistys toteuttaa tarkoitustaan järjestelmällä keskustelu-, neuvonta- ja koulutustilaisuuksia jäsenille
- Yhdistys harjoittaa myös julkaisutoimintaa
- Yhdistyksen ensisijainen tiedotuskanava on yhdistyksen internet-sivut
- Yhdistys jakaa kenneltietoutta kenneltoiminnan merkityksestä asianharrastajien keskuudessa
- Yhdistys seuraa kenneltietoutta ja erityisesti japanese chinejä koskevaa kehitystä niin kotimaassaan kuin ulkomaillakin ja tekee alan kehittämistä koskevia aloitteita

4§ Yhdistyksen suhteet muihin järjestöihin

- Yhdistys toimii yhteistyössä rotujärjestönsä Suomen Kääpiökoirayhdistys - Finlands Dvärghundsförening ry:n (jäljempänä SKKY) ja Suomen Kennelliitto - Finska Kennelklubben ry:n (jäljempänä SKL-FKK) kanssa
- Yhdistys voi kokouksensa päätöksellä liittyä jäseneksi myös muihin toimintansa tarkoituksena hyödyntäviin järjestöihin

5§ Varojen hankinta

- Varoja toimintansa tukemiseksi yhdistys hankkii perimällä jäsenmaksua, jonka suuruuden määrää yhdistyksen vuosikokous
- Yhdistys kerää varoja myös myymällä pienimuotoisia yhdistyksen kannatustuotteita sekä järjestämällä näyttelyitä ja arpajaisia
- Yhdistys voi omistaa kiinteistöjä ja muodostaa rahastoja sekä ottaa vastaan testamentteja, lahjoituksia ja arvopapereita

6§ Yhdistyksen jäsenyys

- Yhdistyksen jäsen voi olla vuosi-, perhe-, kunnia- tai tuomarijäsen. Vuosijäseneksi voidaan hyväksyä henkilö, joka omistaa japanese chinin tai on muuten kiinnostunut tämän koirarodun kehityksestä. Perhejäseneksi voidaan hyväksyä vuosijäsenen perheeseen kuuluva henkilö. Vuosi- ja perhejäsenet maksavat liittymis- ja jäsenmaksun, jonka suuruuden määrää yhdistyksen vuosikokous. Kunniajäseneksi voidaan hallituksen esityksestä yhdistyksen kokouksessa kutsua henkilö, joka on huomattavasti edistänyt ja tukenut yhdistyksen toimintaa. Kunniajäsenet eivät suorita liittymis- eivätkä jäsenmaksua. Tuomarijäseneksi voidaan kutsua kotimainen ulkomuototuomari, jolla on arvosteluoikeus japanese chineille. Tuomarijäsenet eivät suorita liittymis- tai jäsenmaksua eikä heillä ole äänioikeutta yhdistyksen kokouksissa.
- Jäsenmaksu on suoritettava vuosittain maaliskuun loppuun mennessä
- Jäsen, joka liittyy yhdistykseen kulumassa olevan kalenterivuoden aikana, on velvollinen suorittamaan liittymismaksun ja jäsenmaksun koko kyseiseltä vuodelta
- Hallituksen hyväksyttyä jäsenen jäsenyys tulee voimaan

7§ Jäsenen ero yhdistyksestä

- Jäsen voi erota yhdistyksestä ilmoittamalla siitä kirjallisesti hallitukselle tai sen puheenjohtajalle, tai ilmoittamalla siitä yhdistyksen kokouksessa pöytäkirjaan
- Jäsen voidaan erottaa yhdistyksestä, jos hän jättää jäsenmaksunsa suorittamatta määräaikaan mennessä, jos muuten rikkoo yhdistyksen sääntöjä vastaan tai menettelyllään yhdistyksessä

tai sen ulkopuolella huomattavasti vaikeuttaa yhdistyksen toimintaa, on tuomittu eläinsuojelurikkomuksesta tai -rikoksesta, toimii hyvien kenneltapojen vastaisesti. Erottaminen käsitellään yhdistyksen kokouksessa ja erottamispäätöksen on saatava 3/4 enemmistö annetuista äänistä.

- Jäsenellä, joka erotetaan yhdistyksestä, ei ole oikeutta yhdistyksen varoihin

8§ Yhdistyksen toiminta- ja tilikausi

- Yhdistyksen toimintakausi on kalenterivuosi
- Yhdistyksen tilikausi on kalenterivuosi
- Tilinpäätös tarvittavine asiakirjoinen ja hallituksen toimintakertomus on annettava toiminnantarkastajille viimeistään ennen seuraavan vuoden helmikuun loppua, ja ne on palautettava hallitukselle kahden viikon kuluttua, viimeistään kaksi (2) päivää ennen vuosikokousta

9§ Yhdistyksen hallintoelimet

- Yhdistyksen hallinnosta huolehtii hallitus
- Yhdistyksen päätäntävaltaa käyttävät yhdistyksen yleiskokoukset

10§ Yhdistyksen kokoukset ja kokousedustajat

- Yhdistys kokoontuu vuosittain yhteen varsinaiseen kokoukseen: vuosikokoukseen, joka pidetään maalis-huhtikuussa
- Yhdistys kokoontuu ylimääräiseen kokoukseen hallituksen kutsusta tai mikäli 1/10 yhdistyksen äänioikeutetuista jäsenistä sitä kirjallisesti hallitukselta erikseen ilmoittamansa asian käsittelyä varten vaatii. Ylimääräisessä kokouksessa voidaan käsitellä vain kokouskutsussa mainittuja asioita.
- Jos jäsen haluaa jonkin asian vuosikokouksen käsiteltäväksi, on siitä tehtävä hallitukselle kirjallinen esitys tammikuun loppuun mennessä
- Kokouskutsu julkaistaan yhdistyksen internet-sivuilla tai toimitetaan kaikille

sähköpostiosoitteensa antaneille jäsenille sähköpostilla viimeistään 14 vrk ennen kokousta.

Jos jäsen haluaa kokouskutsunsa toimitettavan kirjallisesti postitse, tulee hänen ilmoittaa siitä kirjallisesti yhdistyksen hallitukselle.

- Yhdistyksen kokouksessa jokaisella 16 vuotta täyttäneellä kunnia-, vuosi- ja perhejäsenellä on yksi (1) ääni
- Asiat ratkaistaan avoimella äänestyksellä, yksinkertaisella äänten enemmistöllä, mikäli lippuäänestystä ei vaadita ja kannateta
- Äänten mennessä tasan ratkaisee vaaleissa ja lippuäänestyksessä arpa ja muissa asioissa puheenjohtajan mielipide

11§ Yhdistyksen vuosikokouksessa käsiteltävät asiat

1. Kokouksen avaus
2. Valitaan kokouksen puheenjohtaja, sihteeri, kaksi pöytäkirjantarkastajaa ja kaksi ääntenlaskijaa
3. Todetaan kokouksen laillisuus ja äänivaltaisuus
4. Esitetään hallituksen toimintakertomus ja yhdistyksen taloudellista asemaa koskeva, tilinpäätökseen perustuva selvitys
5. Esitetään tilinpäätös ja toiminnantarkastajien lausunto
6. Päätetään tilinpäätöksen vahvistamisesta ja vastuuvapauden myöntämisestä hallitukselle ja muille tilivelvollisille
7. Valitaan hallituksen puheenjohtaja
8. Valitaan hallituksen muut jäsenet erovuorossa olevien tilalle
9. Valitaan kaksi toiminnantarkastajaa ja heille varamiehet
10. Päätetään seuraavan vuoden jäsen- ja liittymismaksujen suuruudesta
11. Vahvistetaan hallituksen esittämä toimintasuunnitelma sekä tulo- ja menoarvio
12. Valitaan edustajat SKL-FKK:n ja SKKY:n yleiskokouksiin sekä mahdollisten muiden järjestöjen kokouksiin
13. Käsitellään hallituksen esittämät tai kokouskutsussa mainitut asiat

12§ Yhdistyksen hallitus

- Yhdistyksen asioita ja taloutta hoitaa hallitus, jonka muodostavat puheenjohtaja ja kuusi (6)

muuta jäsentä

- Puheenjohtaja valitaan vuodeksi kerrallaan ja muut jäsenet kahdeksi vuodeksi siten, että kolme on vuosittain erovuorossa ensimmäisellä kerralla arvan, sittemmin vuoron mukaan
- Hallitus valitsee keskuudestaan varapuheenjohtajan vuodeksi kerrallaan
- Hallitus valitsee sihteerin vuodeksi kerrallaan, sihteeri voi olla hallituksen ulkopuolelta
- Hallitus valitsee vuosittain rahastonhoitajan, rahastonhoitaja voi olla hallituksen ulkopuolelta
- Puheenjohtajan ja hallituksen jäsenten tulee olla yhdistyksen jäseniä
- Hallitus on päätösvaltainen, jos vähintään neljä (4) jäsentä, joista yhden on oltava puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja, on läsnä
- Asiat ratkaistaan hallituksen kokouksissa yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Äänten mennessä tasan ratkaisee puheenjohtajan mielipide, vaaleissa kuitenkin arpa.
- Yhdistyksen nimen kirjoittavat puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja sihteeri, kaksi yhdessä. Hallitus voi määrätä yhdistyksen toimihenkilön yksinään kirjoittamaan yhdistyksen nimen.
- Hallituksella on oikeus käyttää asiantuntijoita
- Hallitus voi tarpeen vaatiessa asettaa enintään yhden (1) vuoden ajaksi kertaluontoisia asioita valmistelemaan 3-4-jäsenisen työvaliokunnan, johon voidaan valita jäseniä myös hallituksen ulkopuolelta

13§ Hallituksen tehtävät

- Hallitus huolehtii yhdistyksen kirjeenvaihdosta ja muista juoksevista asioista
- Hallitus kutsuu jäsenet kokouksiin ja valmistaa kokouksille sääntöjen mukaan esitettäväksi määrätyt asiat sekä panee toimeen yhdistyskokousten päätökset
- Hallitus tekee aloitteita ja ehdotuksia kokouksille sopiviksi harkitsemistaan toimenpiteistä yhdistyksen tarkoituksien toteuttamiseksi
- Hallitus edustaa yhdistystä, kantaa ja vastaa yhdistyksen puolesta

14§ Sääntöjen muutos ja yhdistyksen purkaminen

- Näiden sääntöjen muuttamiseen vaaditaan vähintään 3/4 vuosikokouksessa läsnä olevien jäsenten äänimäärästä. Sääntömuutosehdotukset on mainittava kokouskutsussa.
- Yhdistyksen purkamiseen vaaditaan vähintään 3/4 yhdistyksen kokouksessa läsnä olevien jäsenten äänimäärästä ja että toinen vähintään kuukauden kuluttua edellisestä pidetty yhdistyksen kokous samoin vähintään 3/4 äänten enemmistöllä hyväksyy tehdyn päätöksen. Toisen kokouksista on oltava vuosikokous.

15§ Yhdistyslaki ja muut säännöt

- Muilta osin yhdistyksen toiminnassa noudatetaan yhdistyslain määräyksiä sekä SKL-FKK:n ja SKKY:n sääntöjä